

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Katedra pastorálních oborů a právních věd

Mgr. Igor N. Barilik

**GRÉCKOKATOLÍCKE SPOLOČENSTVO PRI KOSTOLE
NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE V PRAHE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš

PRAHA 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Gréckokatolícke spoločenstvo pri kostole Najsvätejšej Trojice v Prahe“ napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury a že jsem ji nevyužil k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

Internetové zdroje citované v práci jsou aktuální ke dni 1. 7. 2011.

V Praze dne 1. 7. 2011

Mgr. Igor N. Barilik

Bibliografická citace

Gréckokatolícke spoločenstvo pri kostole Najsvätejšej Trojice v Prahe [rukopis]:
Bakalárska práca / Igor N. Barilik; vedoucí práce: Vojtěch Eliáš. Praha, 2011. 50 s.

Anotace

Předložená práce mapuje historii řeckokatolického společenství věřících v Praze, pocházejících převážně ze Slovenska a její postavení mezi jednotlivými společenstvy podle jazyka svaté liturgie. Dále se zaměřuje na vývoj společenství vedoucí ke zřízení personální farnosti Nejsvětější Trojice, zejména z právní a administrativní stránky. Jádrem práce tvoří přehled formačních aktivit probíhajících ve farnosti, typologie činností (výuka, katecheze atd.) a vyhodnocení těchto formálních a neformálních činností křesťanské formace. Pozornost se věnuje bilancí realizovaných projektů a vyhlídkami do budoucna. Práce je obohacena příloženou dokumentací a fotografiemi ze života farnosti.

Klíčová slova

Slovenští řeckokatolíci v Praze – zřízení personální farnosti – projekty ve farnosti – formální a neformální činnosti křesťanské formace.

Abstract

The presented thesis maps the history of Greek-Catholics in Prague, hailing mostly from Slovakia, and their position among the other communities according to the use of liturgical language. Further, it aims at the development of this community that had led towards the establishment of the Personal Parish of the Most Holy Trinity, especially from the legal and administrative point of view. The core of the thesis contains an overview of formation activities in the parish, a typology of these activities (teaching, catechesis, etc.), and an evaluation of these formal and informal activities of Christian formation. Remarks are done regarding the balance of realized projects and some prospects for future. The thesis is enriched with attached documentation and photographs from the life of the parish.

Keywords

Slovak Greek-Catholics in Prague – establishment of a personal parish – projects in parish – formal and informal activities of Christian formation.

Počet znaků (včetně mezer): 99 139

Poděkování

Chci poděkovat Dr. Vojtěchu Eliášovi za vedení této bakalářské práce, jeho cenné připomínky a obecně vstřícný lidský přístup. Děkuji též o. mitr. Mgr. Kornelu Marii Baláži, faráři řeckokatolické farnosti Nejsvětější Trojice v Praze a dlouholetému pastýři slovenských řeckokatolíků v Praze i na jiných místech v České republice, o. Mgr. Karlu Soukalovi a o. Mgr. Jánovi Kočerhovi, kněžím působícím při farnosti. Děkuji taky členům mé rodiny a přátelům za obětavou pomoc a modlitby během mých studií v Praze.

Obsah

Úvod.....	6
1. História slovenských gréckokatolíkov v Prahe.....	7
1.1. Stručne o Gréckokatolíckej cirkvi.....	7
1.2. Gréckokatolíci pochádzajúci zo Slovenska.....	10
2. Zriadenie personálnej farnosti Najsvätejšej Trojice	14
3. Charakteristika farnosti.....	16
3.1. Duchovenstvo.....	16
3.2. Chrám.....	18
3.3. Bohoslužba.....	21
3.4. Hospodárstvo	22
3.5. Kurátorský zbor.....	23
3.6. Občianske združenie Agia Trias	24
4. Prehľad, typológia a zhodnotenie formačných aktivít farnosti.....	26
4.1. Katechézy.....	26
4.2. Spoločenstvo študentov.....	30
4.3. Spevácky zbor	33
4.4. Teologická škola	34
4.5. Ďalšie aktivity	36
4.6. Stručné zhodnotenie.....	37
5. Projekty vo farnosti.....	38
5.1. Realizované projekty.....	38
5.2. Projekty plánované do budúcnosti	41
Záver	49
Zoznam literatúry a internetové zdroje.....	50
Prílohy.....	51

Úvod

V bakalárskej práci som sa rozhodol písať o téme, ktorá mi je z celej ponuky oblastí a tém z náboženského života najbližšia – o vývoji, bilancii a výhľadoch neveľkej, no živej a rozvíjajúcej sa gréckokatolíckej komunity v Prahe, ktorú tvoria veriaci pochádzajúci prevažne zo Slovenska, a v ktorej som strávil takmer šesť rokov od času, keď som pricestoval do Prahy na vysokoškolské štúdiá.

Ak by som mal hľadať motiváciu prečo vôbec písať o nejakom kresťanskom spoločenstve, a prečo práve o uvedenej komunite, na prvom mieste by som nepochybne umiestnil akúsi osobnú vnútornú fascináciu nad tým, ako v rámci dvetisícročnej Cirkvi s nemennými základmi a hlbokou tradíciou či úzami prebiehajú intenzívne spoločenské dynamiky, kde z „ničoho“ vzniká „niečo“ a kde sa otvára nový priestor pôsobiť takpovediac misijne – sprevádzať tých, ktorí zanechali v minulosti formy náboženského života, s ktorými sa nestotožnili, a opäť im poodhaliť krásu a plnosť kresťanstva v zmenenom prostredí a životnej situácii prisťahovalca v Prahe, ruka v ruke s citlivým dôrazom na udržiavanie používania materinského jazyka v bohoslužbe a zachovávanie kultúrneho dedičstva byzantsko-slovanskej tradície.

Dotýkam sa tým hlavných čít popisovanej komunity, ktoré ako vzájomne vyvážené protipóly usmerňujú jej život a vývoj. Absenciou prvej črty nového a pretrvávajúceho obrátenia v novej životnej situácii by sa z pokladu kultúrneho dedičstva stalo múzeum, ktoré by stačilo zriadiť a otvoriť pre verejnosť. Ak však má kresťanský život svoje zakotvenie v určitom kultúrno-spoločenskom okruhu, zanevrenie na autentickú tradíciu slovenských gréckokatolíkov by nepochybne viedlo k rozpadu komunity, keďže by tá stratila svoje menovatele.

Rozhodne neaspirujem na to, aby som čitateľovi ponúkol obyčajnú faktografiu a „katalóg“ aktivít spoločenstva. Hoci sa v práci budem venovať aktivitám kresťanskej formácie v určitej kresťanskej komunite, dôraz kladiem na ich zhodnotenie v kontexte kvalitatívneho a kvantitatívneho rozvoja komunity, ktorého kľúčovým míľnikom bolo zriadenie personálnej farnosti v roku 2009. Retrospektíva udalostí vedúcich k zriadeniu tejto farnosti, ako i formačných činností prebiehajúcich už v rámci farnosti, tak môže ponúknuť čitateľovi zaujímavé postrehy a skúsenosti z budovania personálnej farnosti v prostredí veľkomesta v súčasnej dobe.

1. História slovenských gréckokatolíkov v Prahe

Aby sme mohli zasadiť súčasnú slovenskú gréckokatolícku komunitu v Prahe do určitého časového a priestorového kontextu, je nutné na úvod stručne pohovoriť o histórii gréckokatolíkov všeobecne. Ďalej sa pozrieme na vývoj samotnej skupiny gréckokatolíkov pochádzajúcich z územia dnešného Slovenska, a to až do momentu zriadenia personálnej farnosti Najsvätejšej Trojice. Samotnému zriadeniu farnosti bude venovaná druhá kapitola práce, v ďalších kapitolách sa budeme zaoberať charakteristikou farnosti a jej formačnými aktivitami.

1.1. Stručne o Gréckokatolíckej cirkvi

1.1.1. Od cyrilo-metodskej misie po vznik Československej republiky

Gréckokatolícka cirkev je partikulárnou cirkvou východného – byzantsko-slovanského obradu, ktorá je v plnej jednote s rímskym biskupom, veľkňazom Všeobecnej cirkvi. Východná liturgia v slovanskej reči je na území Českej republiky doložená už z obdobia misie solúnskych svätcov Konštantína Filozofa a biskupa Metoda, kedy bola kresťanská Cirkev ešte nerozdelená Veľkou schizmou. Cyrilo-metodská tradícia, kultúrne a duchovné spojenie s Byzanciou, ako i ľudová reč v liturgii zanechali nezmazateľné stopy vo vývoji kresťanstva v Čechách, hoci sa časom v našom prostredí presadila tradícia latinská.

Východná tradícia sa ďalej dotýka českých dejín nie veľmi výrazne, dalo by sa povedať, že hlavne v kontexte s Uhorskými dejinami a dejinami habsburského mocnárstva. Napriek tomu, že sa do 13. storočia presadil latinský obrad aj v Uhorsku, živá byzantsko-slovanská tradícia sústavne pretrvávala na jeho severovýchode v nehostinných karpatských vrchoch, a to vďaka pevným základom, ktoré jej v krajine vytvorili východné baziliánske kláštory. Hoci v retrospektíve neskoršej historiografie Veľká schizma v roku 1054 rozdelila dovtedy jednotnú cirkev na cirkev západnú (katolícku) a cirkev východnú (pravoslávnu), rozkol sa samozrejme v odľahlejších krajoch neprejavil hneď. Ešte začiatkom 13. storočia mohli uhorskí katolíci užívať východný obrad, ak sa duchovní podriadili autorite latinského biskupa. Neskôr sa však o východných, či „gréckych“ veriacich, latinské dokumenty zmieňujú ako o schizmatikoch. Obdobia silnej latinizácie striedali chvíle, keď sa východní veriaci mohli tešiť priazni panovníkov, napr. Mateja Korvína či Vladislava II. Jagelovského.

Koncom 15. storočia bolo zriadené biskupstvo pre kresťanov gréckeho rítu v Mukačeve. Počas 16. storočia¹ a začiatkom 17. storočia pokračovali snahy uhorských panovníkov o vytvorenie únie východných kresťanov s Rómom. Tieto snahy vyvrcholili v roku 1646, kedy uzavretím Užhorodskej únie so Svätou stolicou v Ríme došlo k plnému zjednoteniu uhorských veriacich východného obradu s katolíckou cirkvou.² Od počiatku zjednotenia sa však táto partikulárna cirkev vedená mukačevským biskupom musela vyrovnávať s neľahkými problémami zo strany protestantských kniežat, ktoré sa odplácali mukačevským biskupom za podporu Habsburgovcom, či latinského jágerského biskupstva, ktoré si nárokovalo mocenskú vrchnosť nad jej klérom i veriacimi. Neľahkú situáciu v prospech východných kresťanov vyriešila osvietená panovníčka Mária Terézia³, ktorá mala zásluhu na tom, že pápež Klement XIV. v roku 1771 bulou *Eximia Regalium Principum* ustanovil samostatnú mukačevskú eparchiu v rámci ostrihomskej metropolie. Pápež Pius VII. V roku 1818 vydal bulu *Relata semper*, ktorou z mukačevskej eparchie vyčlenil územie 193 farností prevažne na dnešnom Východnom Slovensku a na tomto mieste ustanovil prešovskú eparchiu.

1.1.2. Gréckokatolíci v Československu

Po vzniku Československej republiky v roku 1918 vykonávalo prešovské biskupstvo jurisdikciu nad gréckokatolíckymi v celej krajine. Gréckokatolíci boli väčšinovým obyvateľstvom v Podkarpatskej Rusi, početné farnosti sa vyskytovali tiež na súvislých územiach Východného Slovenska. Od Stredného Slovenska až po Českú zem potom v Katolíckej cirkvi prevažoval západný rítus. Ustanovenie Prahy ako hlavného mesta novej republiky vyvolalo prirodzené migračné tendencie, bolo potrebné zabezpečiť duchovenskú prítomnosť v administratívnom centre krajiny, a zároveň sa postarať o gréckokatolíckych študentov, pracovníkov a vojakov prichádzajúcich do hlavného mesta z Východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi.

¹ 18. mája 1521 poslal pápež Lev X. bulu kráľovi Ľudovítovi II. Jagelovskému, kde píše: „Celou svojou autoritou podporujem východnú cirkev byzantského obradu na území Uhorska“ Dôvodom vyslovenia tejto podpory bol fakt, že Turci existenčne ohrozovali rozsiahlu časť Európskeho kontinentu a aj východní kresťania tvorili nárazníkovú líniu pred tureckou inváziou.

Pozri SZÉKELY, G., MESÁROŠ, A. Gréckokatolíci na Slovensku. Košice: Slovo, 1997, s. 14.

² Táto únia je charakterizovaná ako cirkevno-právny čin, ktorým sa Rusíni vtedajšieho Podkarpatského kraja a taktiež Slováci východného obradu žijúci na území dnešného Východného Slovenska zjednotili s katolíckou cirkvou, teda pravoslávni v rozkole uznali za svoju hlavu nie konštantínopolského patriarchu, ale rímskeho pápeža. Akt únie potvrdil ostrihomský arcibiskup a prímás Uhorska Juraj Lippay v roku 1648 a Svätú stolicu o tom informoval v roku 1651.

³ Od čias Márie Terézie sa pre východných kresťanov katolíkov zaužívalo pomenovanie gréckokatolíci, na rozdiel od Latinskej cirkvi, ktorá sa v našom prostredí dodnes označuje ako rímskokatolícka.

V roku 1931 na túto situáciu reagoval pražský arcibiskup František Kordač, ktorý pre novovznikajúcu gréckokatolícku farnosť v Prahe vyčlenil kostol sv. Klimenta na Karlovej ulici v Starom meste. Samotná pražská farnosť bola zriadená dňa 16.12.1933 prešovským biskupom Pavlom Petrom Gojdičom. Popri tejto farnosti biskup Gojdič zriadil v roku 1937 aj farnosť v Brne (územne pokrývala vtedajšiu Moravsko-sliezsku zem). Prvým farárom gréckokatolíckej farnosti v Prahe bol Dr. Vasil' Hopko, ktorý sa významne zaslúžil o rozvoj miestneho farského spoločenstva.⁴

Rozvoj duchovnej správy gréckokatolíckej cirkvi v českých zemiach po druhej svetovej vojne⁵ bol zahatený komunistickou revolúciou v roku 1948 a následnými dejinnými udalosťami. O dva roky neskôr komunistický režim pri hanebnej „Akcii P“ (pravoslavizácia) zakázal celú Gréckokatolícku cirkev a ilegализoval činnosť jej duchovných. Obaja gréckokatolícki biskupi a množstvo kňazov i laikov zažili tvrdé prenasledovanie a väznenie. Pre svoju vernosť a podstúpenie mučeníckej smrti boli biskupi Pavol Peter Gojdič a Vasil' Hopko, spolu s redemptoristom Metodom Dominikom Trčkom, pôvodcom z Moravy, pripočítaní medzi blahoslavených Katolíckej cirkvi.

Prenasledovanie gréckokatolíckeho duchovenstva na Východnom Slovensku spočívalo aj v zákaze nielen výkonu duchovenskej činnosti, ale dokonca i zákazu pobytu na území prešovského a košického kraja, čo spôsobilo nútený exil celých kňazských rodín do českého pohraničia. Tak sa začína písať nová kapitola zaujímavých osudov celej generácie vystaňovalcov a účasti gréckokatolíckeho duchovenstva na živote tajnej cirkvi v Čechách.

Uvoľnenie spoločenských pomerov počas obdobia pražskej jari v roku 1968 umožnilo formálne obnovenie Gréckokatolíckej cirkvi, no kvôli následnej invázii a tzv. normalizácii Cirkev získala plnú slobodu a práva až po revolúcii v roku 1989. Najprv bolo obnovené prešovské biskupstvo, na ktorého čele stál ordinár Ján Hirka. V Česku bola obnovená jedine pražská farnosť, ktorú rok spravoval bazilián Emanuel Hlaváč, a následne od roku 1969 farár Ivan Ljavinec. Až po nežnej revolúcii mohla nastať obnova celej štruktúry Gréckokatolíckej cirkvi v Čechách a na Morave. V roku 1992 vznikli dekanáty v Ostrave a v Liberci.

⁴ Pozri DANCÁK, F. Raduj sa, blažený Vasil'. Prešov: Petra, 2004, s. 12, 41 a literatúra tam citovaná.

⁵ Boli zriadené správy v Liberci, Tachove, Planej, Jelení, Mikulove a Bruntále.

1.1.3. Gréckokatolíci v Českej republike

Po rozdelení Česko-slovenskej federácie zriadil k 1. januáru 1993 prešovský biskup Mons. Ján Hirka gréckokatolícky vikariát pre celé územie Českej republiky. Do jeho čela menoval kňaza Ivana Ljavinca a kancelárom bol ustanovený kňaz Ján Eugen Kočiš (obaja sa neskôr stali biskupmi). Sídlo vikariátu bolo zriadené v bývalej farskej budove farnosti sv. Haštala na Haštalskom námestí v Prahe.

Dňa 13. marca 1996 bol pápežom Jánom Pavlom II. zriadený Gréckokatolícky apoštolský exarchát v Českej republike a do jeho čela menoval prvého exarchu Mons. Ivana Ljavinca. Od 24. apríla 2003 je druhým apoštolským exarchom Mons. ThDr. Ladislav Hučko, titulárny biskup orejský a docent dogmatickej teológie.

Apoštolský exarchát je cirkevnoprávny útvar s vlastnou právnou subjektivitou pre veriacich katolíkov byzantsko-slovanského obradu na území celej Českej republiky. Z organizačného a právneho hľadiska ide o prípravný stupeň pred zriadením eparchie (diecézy). Hierarchicky spadá priamo pod Apoštolský stolec, v mene rímskeho pápeža ho riadi Kongregácia pre východné cirkvi.

Sídlom exarchátu je hlavné mesto Českej republiky Praha, kde sa taktiež nachádza katedrálny chrám sv. Kliementa na Karlovej ulici. Apoštolský exarchát má dnes 25 farností v 7 dekanátoch. Je v ňom inkardinovaných 35 kňazov.

Ku katolíckej cirkvi východného obradu sa v Českej republike pri sčítaní ľudu v roku 2001 prihlásilo 7 675 osôb s trvalým alebo prechodným pobytom v krajine, prevažne ukrajinskej a slovenskej národnosti. Veľký počet veriacich však tvoria noví prisťahovalci a prechodne pracujúci či študujúci, ktorí neboli v sčítaní zahrnutí, no ich počet sa odhaduje na niekoľko desiatok tisíc. Presnejšie údaje budú k dispozícii po vyhlásení výsledkov sčítania ľudu z roku 2011, do ktorého boli metodicky správne zahrnutí všetci ľudia, ktorí sa v rozhodnej dobe nachádzali v krajine bez ohľadu na formu pobytu.

1.2. Gréckokatolíci pochádzajúci zo Slovenska

1.2.1. Slovenskí gréckokatolíci v Československu

Ako som už poukázal v predchádzajúcej kapitole, osudy Gréckokatolíckej cirkvi v Českej republike sú silne späté s historickými udalosťami a osobnosťami na Slovensku. Ak hovoríme o slovenských gréckokatolíkoch, je nutné na tomto mieste definovať túto skupinu veriacich, aby ďalej nedochádzalo k nedorozumeniam. Gréckokatolícke cirkvi

v Strednej Európe nie sú primárne definované na nacionálnom princípe (hoci nemálo gréckokatolíckych duchovných zohralo pozitívnu rolu pri národnej emancipácii a pozdvihnutí chudobného obyvateľstva v minulosti). Nositelia východnej tradície po zjednoteniach svojich jurisdikcií s Rímom v 16. a 17. storočí patrili do rôznych etnických skupín národnostného konglomerátu, akým bola vtedajšia Habsburská monarchia. V Uhorsku ku gréckokatolíkom patrili vo väčšine Rusíni, ale tiež Slováci (Zemplínčania, Šarišania, Spišiaci), Maďari, Rumuni, Srbi... Spoločným menovateľom bol východný obrad a cirkevnoslovanský jazyk v liturgii. Inak, ako je to pre východné kresťanstvo bežné, príslušníci rozličných etnických skupín užívali vlastné jazyky a zachovávali svoje tradície.

Po vzniku Československa existovali v krajine dve gréckokatolícke biskupstvá. Mukačevská eparchia pokrývala územie Podkarpatskej Rusi a prešovská eparchia zahrňovala územie zhruba od východoslovenských hraníc cez Stredné a Západné Slovenska a Moravu až po Českú zem. Prakticky však funkčne spravovala ľudnaté farnosti na Východnom Slovensku. Toto územie obývali a naďalej obývajú gréckokatolíci slovenskej a rusínskej⁶ národnosti. Ak teda hovoríme o **gréckokatolíkoch zo Slovenska**, či **slovenských gréckokatolíkoch**, máme tým na mysli **katolíkov východného obradu pochádzajúcich takmer výlučne z územia dnešného Východného Slovenska⁷ (vtedajšieho prešovského biskupstva)**, či už slovenskej alebo rusínskej národnosti. Títo veriaci sú kľúčovým objektom skúmania v práci, ktorý sa tak nelimituje len na príslušníkov slovenskej národnosti. To v podmienkach gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku ani nie je celkom dobre predstaviteľné, keďže mnoho veriacich má zmiešaný pôvod, ovláda rozličné dialekty tak slovenčiny ako rusínštiny...

Úzku spojitosť Gréckokatolíckej cirkvi v Česku s východoslovenskou tradíciou takpovediac založil prvý gréckokatolícky farár v Prahe Vasil' Hopko. Po návrate z Čiech bol Vasil' Hopko vysvätený za prešovského pomocného biskupa. V Čechách prežil aj martýrsku časť svojho života, počas komunistického prenasledovania bol väznený v Prahe a neskôr internovaný v Oseku.

⁶ Počas komunistickej diktatúry boli slovenskí Rusíni násilne asimilovaní do ukrajinskej národnosti, aj keď ich s modernou Ukrajinou republikou nespájala história ani jazyk. Po nežnej revolúcii sa Rusíni hlásia poväčšine k slovenskej alebo rusínskej národnosti, časť si ponechala národnosť ukrajinskú. Niekedy je možné stretnúť sa s pojmom „rusínsko-ukrajinský“ (napr. Múzeum rusínsko-ukrajinskej kultúry v Svidníku). Ďalší Ukrajinci na Slovensku sú potom ľudia, ktorí sa na Slovensko po páde režimu prisťahovali z Ukrajinskej republiky a charakterizuje ich tak status migranta, a nie pôvodného obyvateľa.

⁷ Územie dnešného Východného Slovenska administratívne patrí do Prešovského kraja a Košického kraja, ktoré sa prekrývajú s cirkevnými územnými jednotkami – Prešovskou archieparchiou a metropoliou a Košickou eparchiou. Stredné a Západné Slovensko patrí pod Bratislavskú eparchiu.

Blahoslavený biskup Pavol Peter Gojdič v období prvej československej republiky vykonával nad gréckokatolíckmi v českých zemiach jurisdikciu ako prešovský sídelný biskup a vizitoval miestne farnosti. Pred samotným politickým procesom pred Štátnym súdom v Bratislave v roku 1951 bol väznený v Ruzyňskej väznici.

Ďalšou významnou osobnosťou pre cirkev v Čechách je pražský pomocný biskup Ján Eugen Kočiš, ktorý taktiež v Česku pocítil trpkosť komunistického režimu, aby sa do Prahy po revolúcii vrátil ako kancelár biskupstva, a neskôr ako pražský pomocný biskup.

Pre úplnosť je potrebné zmieniť, že aj súčasný apoštolský exarcha v Českej republike biskup Ladislav Hučko pochádza priamo z Prešova. Podobne i viacerí duchovní buď priamo pochádzajú zo Slovenska, alebo sa síce narodili v Čechách, ale majú slovenskí pôvod. Spomeniem pražského dekana Kornela Baláža, plzeňského farára Igora Bibka, královohradeckého administrátora Adriana Kostilníka či prezidenta Gréckokatolíckej charity Jána Kočerhu.

1.2.2. Obdobie po nežnej revolúcii

Spoločenské zmeny v Česko-slovensku po nežnej revolúcii v roku 1989 výrazne ovplyvnili náboženskú situáciu v krajine, a to i s ohľadom na národnostné zloženie obyvateľov, ktorí sa hlásia k určitému vierovyznaniu. Podobne výrazným míľnikom bol aj 1. január 1993, kedy vznikla samostatná Česká republika a Slovenská republika. Množstvo Slovákov žijúcich v Čechách a na Morave zotrvalo len pri slovenskom občianstve, a stali sa tak cudzincami. Ako cudzincov *de jure* možno označiť aj slovenských občanov, ktorí sa po rozdelení federácie presťahovali do Českej republiky za rodinou, štúdiami, či prácou.

V posledných dvoch dekádach sa každý rok sa do Českej republiky presťahovalo niekoľko tisíc slovenských občanov.⁸ Podľa štatistík získaných pri sčítaní ľudu v roku 2001 žilo v Českej republike 193 190 obyvateľov slovenskej národnosti s trvalým alebo prechodným pobytom v krajine.⁹ Ďalšie tisíce, či možno desaťtisíce Slovákov žilo v krajine bez pobytu. K 31. decembru 2010 žilo v Českej republike 73 446 cudzincov pôvodom zo Slovenskej republiky (ktorí nemajú české občianstvo, no sú úradne hlásení). Ďalšie desaťtisíce tvoria českí občania slovenskej národnosti a nehlásení Slováci. Odhaduje sa, že v Českej republike môže žiť 350 – 400 000 osôb slovenskej národnosti.¹⁰

⁸ V roku 2008 to bolo 7 592 ľudí, v roku 2009 5 609 ľudí. Pozri Štatistickú ročenku Českej republiky 2010; dostupná online: <http://notes2.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/0001-10--0400>.

⁹ Výsledky sčítania ľudu v Českej republike v roku 2001; dostupné online: [http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_byty_domy_a_domacnosti_cr/\\$File/e-4103-02.pdf](http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_byty_domy_a_domacnosti_cr/$File/e-4103-02.pdf).

¹⁰ Uvádza to internetový portál Slováci vo svete. <http://www.slovacivosvete.sk/259/ceska-republika.php>.

Pri sčítaní obyvateľstva v Českej republike v roku 2001 sa ku príslušnosti ku Gréckokatolíckej cirkvi prihlásilo 7 675 obyvateľov s trvalým alebo prechodným pobytom v krajine.¹¹ V skutočnosti však v Českej republike nepochybne žijú ďalšie tisíce, ba desaťtisíce gréckokatolíkov, ktorí buď vtedy nemali na území republiky pobyt, alebo sa do krajiny prisťahovali v posledných rokoch, kedy prebiehala (a naďalej prebieha) imigrácia zo Slovenska a hlavne Ukrajiny. Vo svetle skutočnosti, že

- v Českej republike žije odhadom niekoľko sto tisíc Slovákov,
- na Slovensku žilo podľa informácie zo sčítania slovenského obyvateľstva v roku 2001 219 831 gréckokatolíkov, čo bolo 4,1 % všetkých obyvateľov Slovenska¹²,
- ďaleko najviac gréckokatolíkov žije na Východnom Slovensku a
- väčšina Slovákov prichádzajúcich do Česka pochádza z Východného Slovenska,

sa domnievam, že v súčasnosti musí v krajine žiť niekoľko tisíc (formálnych) slovenských gréckokatolíkov. Niektorí z nich praktizujú vieru v svojom obrade. V majoritných českých a moravským mestách existujú malé neformálne slovenské gréckokatolícke komunity, často v rámci územných gréckokatolíckych farností. Veriaci sa navzájom poznajú a zúčastňujú sa rozličných kresťanských i krajských podujatí.

1.2.3. Pražské spoločenstvo

Počtom najväčšie spoločenstvo slovenských gréckokatolíkov existuje v Prahe. Pozostáva z veriacich, ktorí sa natrvalo presťahovali do hlavného mesta už dávnejšie a ich potomkov, z mladých rodín s deťmi, ktorí prišli do hlavného mesta v posledných rokoch za lepšími možnosťami, ako i z prechodných obyvateľov Prahy – študentov a pracujúcich. Na bohoslužbách sa často zúčastňujú aj turisti zo Slovenska či iných krajín.

Slovenskí gréckokatolíci pôvodne navštevovali buď rímskokatolícke bohoslužby, alebo chodili na cirkevnoslovanské liturgie do katedrály sv. Klimenta. V roku 2003 sa v kostole sv. Kozmy a Damiána v areáli benediktínskeho kláštora Emauzy v Prahe začali v nedeľu slúžiť české gréckokatolícke liturgie o 09:00 hodine, neskôr sa pridali aj dve liturgie počas týždňa. Časom začali bohoslužby navštevovať aj Slováci a Rusíni, tak sa rozhodlo, že sa bude slúžiť ešte jedna nedeľná svätá liturgia o 17:00 hodine najprv v cirkevnoslovanskom jazyku, a následne, vyhovujúc veriacim, v slovenčine. Veriaci začali pribúdať a kostol pomaly prestával priestorovo vyhovovať. Navyše neposkytoval žiadne zázemie.

¹¹ Výsledky sčítania ľudu v Českej republike v roku 2001; dostupné online: [http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_byty_domy_a_domacnosti_cr/\\$File/e-4103-02.pdf](http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_byty_domy_a_domacnosti_cr/$File/e-4103-02.pdf).

¹² Výsledky sčítania ľudu v Slovenskej republike v roku 2001; dostupné online: http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Demografia/SODB/Tabulky/tab13.pdf.

V apríli 2006 dostalo slovenské gréckokatolícke spoločenstvo v Prahe nový liturgický a pastoračný priestor – kostol Najsvätejšej Trojice na Spálenej ulici. Stavebne sa vyčlenila a zariadila pastoračná miestnosť a v kostole sa začali každý deň slúžiť sväté liturgie.

Od roku 2008 sa vo farnosti vedie štatistika priemernej účasti na nedeľných bohoslužbách. V roku 2008 činila 54 veriacich, v roku 2009 67 veriacich a v roku 2010 62 veriacich. Počas väčších sviatkov a iných významných príležitostí dosahuje nedeľná účasť okolo 90-100 veriacich. Vyše 100 veriacich (z oboch slovenských katolíckych farností) prichádza na bohoslužby každoročne na chrámový sviatok Najsvätejšej Trojice.

Duchovným správcom slovenskej gréckokatolíckej komunity v Prahe je od jej začiatkov kňaz slovenského pôvodu o. mitr. Mgr. Kornel Baláž.

2. Zriadenie personálnej farnosti Najsvätejšej Trojice

Po necelých troch rokoch fungovania slovenského gréckokatolíckeho spoločenstva pri kostole Najsvätejšej Trojice dozrela doba na to, aby sa spoločenstvo cirkevno-právne inštitucionalizovalo, získalo právnu subjektivitu (a teda mohlo vstupovať do právnych vzťahov) a plnohodnotne fungovať v cirkevnej i svetskej rovine.

Bolo potrebné zväziť, akú formu dať tomuto spoločenstvu. Ako jedno z riešení sa javilo zriadenie personálnej farnosti v zmysle kánonov 279 a 280 § 1 Kódexu kánonov východných cirkví (ďalej len „CCEO“):

„Kánon 279. Farnost tvoří společenství věřících zřízené v eparchii, o něž je pastýřská péče svěřena faráři.

Kánon 280 § 1. Farnost je zpravidla územní a zahrnuje všechny věřící určitého území; uzná-li to eparchiální biskup po dohodě s kněžskou radou za prospěšné, zřizují se farnosti osobní podle národnostní a jazykové příslušnosti věřících, jejich příslušnosti k jiné církvi vlastního obřadu nebo podle jiného vymezeného hlediska.“¹³

Vzhľadom na fakt, že slovenskí veriaci tvoria v porovnaní s ukrajinskými veriacimi v Gréckokatolíckej cirkvi v Českej republike zjavnú menšinu, a tiež, že pre Ukrajincov v Prahe nie je zriadená personálna farnosť – v podstate by bola obsoletná, keďže Ukrajinci pastoračne náležia ku katedrálnej farnosti sv. Klimenta a ich pastierom je biskupský vikár

¹³ Citované podľa českého neoficiálneho prekladu: <http://www.farnosthk.wbs.cz/Cceo.doc>.

pre Ukrajincov, a zároveň farár tejto farnosti – bolo potrebné k možnosti zriadenia personálnej farnosti pre Slovákov pristupovať mimoriadne obozretne a zvážiť všetky klady a zápory takéhoto rozhodnutia v podmienkach fungovania Gréckokatolíckej cirkvi v Prahe.

Po diskusii medzi kňazmi a angažovanými veriacimi sa apoštolskému exarchovi Mons. ThDr. Ladislavovi Hučkovi predložil stav slovenského spoločenstva, jeho potreby a možnosti riešenia. Väčšinový názor bol naklonený myšlienke zriadenia personálnej farnosti, ktorá je obhájitelná z viacerých dôvodov. V prostredí multi-etnického veľkomesta má táto forma správy Božieho ľudu svoje opodstatnenie, ak je samozrejme rozumne a citlivo realizovaná. Apoštolský exarcha reagoval na tieto potreby spoločenstva a dňa 30. januára 2009 zriadil na území pražského dekanátu osobnú farnosť pre gréckokatolíckych kresťanov prevažne slovenskej národnosti a ich rodinných príslušníkov podľa kánonu 280 § 1 a kánonu 7 CCEO. K farskému spoločenstvu zvláštnym spôsobom patria i katechumeni slovenskej národnosti, a to podľa kánonu 9 CCEO.

Za farský chrám bol ustanovený kostol Najsvätejšej Trojice, ktorý bol gréckokatolíkom poskytnutý pražským arcibiskupstvom v apríli roku 2006. Ako prvého farára apoštolský exarcha menoval o. mitr. Mgr. Kornela Baláža, dekana pražského gréckokatolíckeho dekanátu, a farským vikárom sa stal o. Mgr. Karel Soukal.

„Príslušnosť k farnosti sa získava splnením dvoch podmienok súčasne:

1) ide o gréckokatolíckeho kresťana alebo kresťanku (katechumena alebo katechumenku) slovenskej národnosti,

2) získanie trvalého alebo prechodného kanonického pobytu v pražskom dekanáte v zmysle kánonu 912 CCEO (bez ujmy kánonu 336 § 2 CCEO).“¹⁴

Domnievam sa, že termín „gréckokatolícky kresťan slovenskej národnosti“ v bode 1) je potrebné vykladať extenzívne, a to jednak vo svetle charakteristiky osoby označenej ako „slovenský gréckokatolík“, resp. „gréckokatolík zo Slovenska“, ktorú som popísal v bode 1.2.1. tejto práce, a zároveň samotného úvodu Zriaďovacej listiny personálnej farnosti Najsvätejšej Trojice, kde sa hovorí o tom, že sa zriaďuje pre veriacich *prevažne* slovenskej národnosti. Je teda možné, aby do farnosti náležali aj osoby inej národnosti (Česi, Ukrajinci, Rusíni a iní), ktorí tiež nemusia nutne pochádzať zo Slovenska.

Po samotnom zverejnení zriadenia farnosti na slávnostnej bohoslužbe bolo potrebné realizovať ďalšie administratívno-právne náležitosti zriadenia farnosti (právnickej osoby). Vo farnosti za zaviedli farské matriky (matrika pokrstených, oddaných a pochovaných), začalo sa viesť účtovníctvo a bol zriadený účet v banke.

¹⁴ Citované zo Zriaďovacej listiny apoštolského exarchu; dostupné online: <http://reckokat.cz/trojica/o-nas>.

3. Charakteristika farnosti

3.1. Duchovenstvo

Farnosť Najsvätejšej Trojice pastoračne i správne prináleží svojmu biskupovi Mons. ThDr. Ladislavovi Hučkovi, apoštolskému exarchovi v Českej republike, ktorý zveril duchovnú starostlivosť o ňu farárovi o. mitr. Mgr. Kornelovi Balážovi. Sám pritom navštevuje farnosť pravidelne približne raz za mesiac a vykonáva v nej i ďalšie aktivity. V pastorácii farárovi vypomáha farský vikár a ďalší duchovní apoštolského exarchátu.

3.1.1. Farár

Otec mitrát Mgr. Kornel Maria Baláž pochádza z rodiny gréckokatolíckeho kňaza. Narodil sa v Duchcove v severných Čechách. Po čase sa jeho rodina po uplynutí trestu zákazu pobytu na Slovensku pre jeho otca Eliáša Baláža v roku 1964 vrátila do Levoče. Teologické štúdiá absolvoval na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave v roku 1978. Za kňaza bol vysvätený biskupom ThDr. Joachimom Szegedim, križevackým eparchom, v roku 1979.

Po získaní štátneho súhlasu pôsobil od 1. októbra 1980 do roku 1989 ako farský vikár pri gréckokatolíckej farnosti sv. Klimenta v Prahe. V rokoch 1990 až 1992 pôsobil ako farský vikár v Michalovciach na Slovensku. Po návrate z Michaloviec bol v roku 1992 ustanovený za dekana pražského dekanátu. Stál pri zriadení viacerých gréckokatolíckych farností v Čechách a výrazne sa podieľal na ich rozvoji. Ide konkrétne o farnosti Česká Lípa, Litoměřice, Ústí nad Labem, Teplice, Děčín, Liberec a Karlove Vary. Vykonával taktiež funkciu tajomníka apoštolského exarchu Ivana Ljavinca. Za zásluhy pri tejto pastoračnej práci dostal právo nosiť kňazskú mitru.

Po menovaní nového apoštolského exarchu Ladislava Hučka v roku 2003 dostal Mgr. Kornel Baláž ako rektor do správy kostol sv. Kozmy a Damiána v areáli benediktínskeho kláštora Emauzy v Prahe, kde sa pastoračne venoval komunite českých, slovenských a rusínskych gréckokatolíckych veriacich.

Po vyčlenení kostola Najsvätejšej Trojice pre slovenskú gréckokatolícku komunitu v roku 2006 v nej začína pôsobiť ako duchovný správca. Po zriadení slovenskej gréckokatolíckej farnosti v Prahe je dňa 30. januára 2009 menovaný za jej prvého farára.

Otec Kornel Baláž je ženatý a má jednu dcéru.

3.1.2. Farskí vikári

Prvým farským vikárom bol Mgr. Karel Soukal. Pochádza zo severočeského mesta Vrchlabí. Počas svojho štúdia na Katolíckej teologickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe, ktoré ukončil v roku 2006, pôsobil ako kantor, a neskôr ako subdiakon v Apoštolskom exarcháte.

Dňa 31. januára 2009 prijal kňazské svätenie z rúk biskupa Ladislava Hučka, a následne bol vymenovaný za vikára slovenskej farnosti Najsvätejšej Trojice, a zároveň za rektora chrámu sv. Kozmu a Damiána v areáli benediktínskeho opátstva Emauzy v Prahe. Od roku 2010 pôsobí ako administrátor gréckokatolíckej farnosti v Pardubiciach.

V poradí druhým kaplánom slovenskej farnosti je Mgr. Ján Kočerha. Pochádza z východoslovenskej obce Staré v Michalovskom okrese. Študoval na Slovensku a následne v Prahe. Po ukončení štúdií na Katolíckej teologickej fakulte Univerzity Karlovej v roku 1999 pracoval v pražskej nemocnici Motol, a istý čas aj ako sociálny poradca v azylovom dome pre bezdomovcov.

Kňazské svätenie prijal dňa 14. novembra 2009 z rúk biskupa Mons. Ladislava Hučka, ktorý ho následne menoval výpomocným duchovným so zameraním na zdravotnícke zariadenia a miesta, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie a ochranná výchova na území pražského dekanátu. Rovnako je menovaný ako prezident Gréckokatolíckej charity a rektor kaplnky blahoslaveného Vasiľa Hopka, ktorá sa nachádza v priestoroch pastoračného centra Apoštolského exarchátu na Mexickej ulici v Prahe. Takisto slúži ako kaplán vo farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe a v kostole sv. Václava v Kladne – Rozdelove, ktorý spadá do mladoboleslavskej farnosti.

K svojim skúsenostiam z nemocničnej pastorácie uvádza:

„Zo siedmych sviatostí, ktoré má katolícka cirkev, ich kňaz môže vysluhovať šesť; sviatosť kňazstva (rukopoloženie) udeľuje biskup. Za necelý rok po kňazskom svätení som mal možnosť v rôznych pražských nemocniciach vyslúžiť všetky tieto sviatosti. Ak by som ich chcel zoradiť, tak to budú stovky svätých prijímaní, desiatky svätých spovedí a pomazaní chorých. Nasledovalo by niekoľko krstov v nebezpečenstve smrti a ako čerešnička na pomyselnéj torte by bol krst, birmovanie jedného pacienta na smrteľnej posteli, ktorého som vzápätí aj zosobášil.“

Ján Kočerha je ženatý, s manželkou majú jednu dcéru.

3.1.2. Další duchovní

Okrem hore uvedených kňazov pri farnosti pôsobili a naďalej pôsobia ďalší duchovní.

Pred svojím odchodom na odpočinok do Prešova v roku 2010 farnosť pravidelne navštevoval pražský pomocný biskup Ján Eugen Kočiš, ktorý sa aktívne zaujímal o jej život a veriacich.

Spomedzi kňazov spomeňme Mgr. Rastislava Dzurjovčina, ktorý v rokoch 2003 až 2006 slúžil ako administrátor farnosti v Chomutove, a potom ako farský vikár pri farnosti sv. Klimenta v Prahe. V slovenskej komunite vypomáhal do leta roku 2008, kedy bol inkardinovaný do košickej eparchie.

Pri slúžení bohoslužieb, spovedaní či ďalších aktivitách vo farnosti pravidelne vypomáhajú Mons. Štefan Suchý, toho času na odpočinku, Mgr. Radim Tutr, vicekancelár kúrie Apoštolského exarchátu, redemptorista Mgr. Anton Verbovský, CSsR, rehoľný kňaz z kláštora na Svätej hore pri Příbrami, a diakon pražskej farnosti sv. Klimenta Mgr. Konstantin Moravenov.

3.2. Chrám

3.2.1. História kostola Najsvätejšej Trojice

Kostol Najsvätejšej Trojice v Spálenej ulici je dielom známeho litoměřického architekta Ottavia Broggia a stavbárov Kryštofa Dientzenhofera a Jana Jiřího Aichbauera. Bol postavený začiatkom 18. storočia v neskorobarokovom štýle, posvätený bol v júni 1713. Počas jozefínskych reforiem bol zrušený rád trinitárov, ktorý ho spravoval aj s príľahlou farskou budovou. Postupne chátral, počas komunistického režimu v Česko-slovensku bol zavretý a takmer podľahol snahám vtedajších pohlavárov o demoláciu pri výstavbe metra. Po nežnej revolúcii sa opäť dostal do záujmu pražských kunsthistorikov a reštaurátorov. Arcibiskupstvo pražské zahájilo celkovú rekonštrukciu, ktorú viedol pražský okrskový vikár a diecézny konzervátor Mgr. Vladimír Kelnar. Reštauračné práce skončili v roku 2005 a začalo sa hľadať využitie pre tento kostol. Rozhodnutím pražského arcibiskupa Miloslava kardinála Vlka bol zverený Apoštolskému exarchátu ako priestor pre pastoraáciu slovenských gréckokatolíkov v Prahe.¹⁵

¹⁵ Zdroj: <http://reckokat.cz/trojica/chram>.

3.2.3. Byzantský obrad v kostole Najsvätejšej Trojice

Po prevzatí kostola bola väčšina interiéru v renovovanom stave. Všetky steny hlavnej lode a svätyne boli vymaľované, upravený bol hlavný oltár i všetkých osem bočných oltárov. Po niekoľkotýždňovom upratovaní, uskladnení nepoužívaných predmetov a vyvezení odpadu bolo možné začať slúžiť svätej liturgie. Bolo však nevyhnuté pokračovať v prácach.

Rozsiahlejšiu rekonštrukciu vyžadoval priestor svätyne, kde prebiehajú obrady. Východná tradícia vyžaduje orientáciu oltára a slúžiaceho kňaza čelom na východ. Priestor tak musel byť reorganizovaný, pribudli stoličky a biskupský sedes. Rovnako bolo potrebné zariadiť bočný oltár používaný vo východnej liturgii – žertveník. Zásadným prvkom byzantskej liturgiky je stena predeľujúca svätyňu od lode, na ktorej sa nachádzajú jedny hlavné a dve bočné dvere a ikony – ikonostas. Ikonostas v kostole Najsvätejšej Trojice bol dobudovaný a posvätený v apríli roku 2008, pričom plne rešpektoval barokovú architektúru chrámu. Svojím tvarom a farbami zvýraznil hlavný oltár s obrazom Najsvätejšej Trojice od Franza Antona Maulpertscha. Ikony Krista a Bohorodičky obohatili svätyňu o neodmysliteľný rozmer východnej tradície. Pre skrášlenie priestoru bol zakúpený koberec od oltára až po koniec lode, luster, sviečky a stolček s ikonou pred ikonostasom – tetrapód. Dokúpili sa tiež potrebné devocionálie a liturgické rúcha.

Náklady na samotný ikonostas vo výške 130 000,- Kč boli hradené z biskupského príspevku a súkromných darov duchovných a veriacich, ktorí vyzbierali 42 000,- Kč. Na prispôbenie priestoru byzantsko-slovanskej liturgike a celkové skrášlenie interiéru v prvej fáze sa vynaložilo okolo 60 000,- Kč.

V priebehu nasledujúcich rokov pribudli do interiéru chrámu ďalšie prvky. Dal sa vyhotoviť drevený Boží hrob, ktorý počas veľkonočného obdobia slúži na výstav ikony Krista uloženého v hrobe napísanej na zdobenej látke – plaščenice. Plaščenica chrámu Najsvätejšej Trojice bola farnosti poskytnutá zo súkromného vlastníctva farára Kornela Baláža. Ide o plaščenicu neznámeho pôvodu, avšak s pohnutou históriou, keďže ju rodine Balážových darovala po prvej svetovej vojne rodina emigrantov z Ruska (bielogvardejci). Plaščenica bola reštaurovaná a počas roka je vystavená v ráme na stene severnej lode kostola. Podobne farár Kornel Baláž poskytol farnosti veľký drevený kríž s korpusom.

3.2.4. Správa Rotundy sv. Longina

Rotunda sv. Longina, nachádzajúca sa na ulici Na Rybníčku v Prahe 2, patrí medzi niekoľko dochovaných románskych rotúnd v Prahe. Bola postavená v prvej polovici 12. storočia pravdepodobne benediktínmi. Od 13. storočia ju spravoval rád nemeckých rytierov, neskôr ju sv. Anežka Česká venovala špitálnemu bratstvu, ktorý založila, a z ktorého neskôr vznikol rytiersky rád križovníkov s červenou hviezdou.

Rotunda bola zasvätená sv. Štefanovi. V roku 1351 založil Karol IV. v blízkosti rotundy nový farský kostol sv. Štefana na Novom Meste a patrónom rotundy sa stal sv. Longin – rímsky vojak, ktorý bol účastný veľkopiatkovej drámy Ježiša Krista.

Jozef II. rotundu v roku 1783 zrušil pre bohoslužby a stal sa z nej sklad. V polovici 19. storočia mala byť zbúraná, ale František Palacký a Spoločnosť Národného múzea sa pričínili o jej záchranu. V rokoch 1929 až 1934 bola rotunda opravená, počas komunistického režimu však opäť chátrala.¹⁶

Apoštolský exarchát dostal rotundu do správy od štátu začiatkom 90-tych rokov. Po dohode a s finančnou podporou od príbľého Longin Business Centra prebehla rekonštrukcia rotundy a interiér sa prispôbil do byzantského štýlu. Duchovne spravovali rotundu tajomníci apoštolského exarchátu; najprv súčasný generálny vikár Mons. Milan Hanuš a neskôr Kornel Baláž. V súčasnosti formálne náleží pod rektorátny kostol sv. Kozmu a Damiána, slúži však z veľkej miery veriacim farnosti Najsvätejšej Trojice.

Rotunda má v súčasnosti duchovné využitie ako priestor pre spev starobylého oslavného hymnu Akatistu, a to každý týždeň v pondelok večer o 20:00 hodine striedavo v slovenskom a cirkevno-slovanskom jazyku. Akatisty sa spievajú striedavo k Ježišovi Kristovi, k Svätému Duchu, k Presvätej Bohorodičke a Ďakovný akatist.¹⁷

¹⁶ Zdroj: <http://reckokat.cz/trojica/chram/rotunda>; http://cs.wikipedia.org/wiki/Rotunda_svatého_Longina.

¹⁷ Užívajú sa texty v schválených modlitebných knižkách: Hore srdcia. Modlitebník a spevník gréckokatolíka. Prešov: Petra, 2002; Hóspodi pomíľuj. Molitvennik. Prešov: Petra, 2010.

3.3. Bohoslužba

3.3.1. Sväté božské liturgie a pobožnosti

Sväté božské liturgie sv. Jána Zlatoústeho sa slúžia každodenne počas celého roka. V pondelok až sobotu o 18:00 hodine a v nedeľu o 10:30 hodine. Pondelky, stredy, piatky a nedele sa slúžia v slovenskom jazyku, utorky, štvrtky a soboty v cirkevnoslovanskom jazyku. Na cirkevnoslovanskej svätej liturgii sú čítania a homília v slovenskom alebo českom jazyku.

Sviatočné sväté liturgie sa slúžia v rovnakom dni, na ktorý pripadá sviatok. Rozhodnutím biskupa je možné preložiť slávenie sviatku na nedeľu, o čom sa veriaci dozvedia vopred v oznamoch. Na záver sviatočnej svätej liturgie udeľuje kňaz všetkým prítomným veriaciom myrovanie. Chrámový sviatok farnosti Najsvätejšej Trojice pripadá na nedeľu po Zostúpení Svätého Ducha.

Ako už bolo zmienené, každý týždeň sa v Rotunde sv. Longina spieva hymnus Akatist. V mesiaci máj sa po každej svätej liturgii vo farnosti modlí Moleben k Prečistej Bohorodičke a v mesiaci jún Moleben k najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Sväté liturgie je možné slúžiť na určitý úmysel (intenciu). Za zosnulých príbuzných a známych je možné dať slúžiť panychídu po svätej liturgii.¹⁸

3.3.2. Sviatostný život

Sviatosť zmierenia (svätú spoveď) je možné prijať každý deň pred svätou liturgiou a v nedele a sviatky i počas liturgie, ak je k dispozícii kňaz. Tiež je možné dohodnúť sa na sviatosti zmierenia alebo duchovnom rozhovore individuálne.

Príprava na vlastný krst (katechumenát) i krst svojich detí a príprava párov na manželstvo prebieha individuálne po dohode so zvoleným kňazom, ktorý potom sviatosti krstu, myropomazania (birmovania), Eucharistie alebo manželstva vysluhuje.

Pre slovenských veriacich, ktorí žijú v Prahe prechodne, je možné absolvovať prípravu na tieto sviatosti u duchovného farnosti Najsvätejšej Trojice a samotnú sviatosť prijať doma na Slovensku. Je k tomu potrebný súhlas domáceho farára na Slovensku a všetky náležitosti sa dohodujú individuálne.

Kresťanský pohreb v Prahe a okolí sa dohoduje individuálne s duchovným.¹⁹

¹⁸ Zdroj: <http://reckokat.cz/trojica/bohosluzby>; informácie na webstránke spracované autorom práce.

¹⁹ Idem.

3.4. Hospodárstvo

Farnosť hospodári s príjmami, ktoré tvoria dotácie od Apoštolského exarchátu, dary veriacich na nedeľných zbierkach, súkromné dary veriacich na farnosť, dary na kostol do kasy v lodi kostola, a výnosy z predaja tlačovín a sviečok. Výdavky farnosti pravidelne tvoria náklady na réžiu farnosti (elektrická energia, voda, odpady, stráženie objektu), náklady na bohoslužobné potreby (pečenie prosfor, víno, olej, kadidlo) a nákupy na nedeľné pohostenie pre farskú obec. Okrem týchto pravidelných výdavkov farnosť financuje rozličné investície podľa potreby.

Pre vyššiu efektivitu pri hospodárení farnosti bol zriadený bankový účet pre neziskové právnické osoby v Československej obchodnej banke. Popri bežnom účte farnosť hospodári s hotovosťou, ktorú drží v kase.

O hospodárstve farnosti rozhoduje a zodpovedá zaň farár, ktorý taktiež viedol účtovníctvo, neskôr zdieľane s pastoračnou asistentkou farnosti. Po návrate asistentky na Slovensko v roku 2011 bolo do doby ustanovenia kurátorského zboru potrebné prechodne zabezpečiť vedenie účtov poverením veriaceho farnosti. Od 1. júla 2011 preberá účtovníctvo farnosti kurátorka – pokladníčka farskej pokladnice. S touto funkciou bude v súlade so Stanovami kurátorského zboru ďalej v budúcnosti spojená spoluzodpovednosť za riadne hospodárenie a účtovníctvo farnosti.

3.3.2. Prehľad hospodárenia za posledné roky

V roku 2008 tvorili príjmy na réžiu zo zbierok 46 421,- Kč a z darov na časopisy a sviečky 3 348,- Kč a príjmy z darov na investičný zámer postaviť ikonostas 42 000,- Kč. Spolu činili príjmy 91 769,- Kč. Výdaje na réžiu pozostávali z bohoslužobného – 13 250,- Kč, režijného – 32 061,- Kč a nákladov na nedeľné pohostenie – 7 645,- Kč. Spolu sa na réžiu vynaložilo 52 956,- Kč. Z investičných výdajov sa na ikonostas vynaložilo 130 000,- Kč, na kostolný koberec 19 000,- Kč a na doplnenie kostolnej výbavy 41 000,- Kč. Spolu sa na investície vynaložilo 190 000,- Kč, celkové výdaje v roku 2008 činili 242 956,- Kč. Rozdiel v príjmoch a výdajoch vo výške 151 187,- Kč bol vyrovnaný dotáciou Apoštolského exarchátu.

V roku 2009 tvorili príjmy zo zbierok 55 773,- Kč a z darov 27 091,- Kč, spolu teda 82 864,- Kč. Výdaje na réžiu pozostávali z bohoslužobného – 15 560,- Kč, režijného – 32

262,- Kč a nákladov na nedeľné pohostenie – 11 067,- Kč. Spolu sa na réžiu vynaložilo 58 889,- Kč. Farnosť pri réžii dosiahla finančnú samostatnosť od Apoštolského exarchátu.

V roku 2010 tvorili príjmy zo zbierok 52 123,- Kč a z darov 15 300,- Kč, spolu teda 67 423,- Kč. Výdaje na réžiu pozostávali z bohoslužobného – 18 851,- Kč, režijného – 20 887,- Kč a nákladov na nedeľné pohostenie – 11 864,- Kč. Spolu sa na réžiu vynaložilo 72 954,- Kč. Farnosť realizovala investičný projekt Detský domček Betlehem za 149 000,- Kč (grant vo výške 5 000,- eur, zvyšok dar od biskupa a veriacich), za 17 000,- Kč bola reštaurovaná plaščenica. Rozdiel medzi príjmami a výdajmi hradil Apoštolský exarchát.

3.5. Kurátorský zbor

Po vyše dvoch rokoch od založenia farnosti, zhodnotiac jej pastoračné, liturgické a ekonomické potreby, dozrel čas na to, aby sa spomedzi laikov – veriacich farnosti sformovala rada, ktorá by mala radiť a pomáhať farárovi pri správe farských záležitostí. To ostatne vyplýva z ustanovení kanonického práva východných cirkví. V každej gréckokatolíckej farnosti totiž má byť rada, ktorá má prejednávať pastoračné a ekonomické potreby farnosti (kán. 295 CCEO).

Autor tejto bakalárskej práce dostal poverenie zostaviť stanovy pre takúto radu laikov. Pre túto úlohu sa inšpiroval vzorovými stanovami kurátorských zborov košickej gréckokatolíckej eparchie.

Pomocnú radu zloženú z laických veriacich definoval nasledovne:

„V slovenskej gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe, ktorá náleží do pražského dekanátu Gréckokatolíckeho apoštolského exarchátu v Českej republike, sa táto rada nazýva kurátorský zbor farnosti. Kurátorský zbor farnosti je poradný a pomocný orgán farára. Vo všetkých právnych záležitostiach zastupuje farnosť farár (kán. 290 CCEO). Za členov kurátorského zboru sa povolávajú veriaci farnosti, ktorí sú čestní, majú náležité vzdelanie, skúsenosti a dobrú povesť (kán. 408 §1 CCEO). Členstvo v kurátorskom zbore je čestnou funkciou, za ktorej výkon členovi nenáleží mzda ani žiadna iná finančná odmena.“²⁰

²⁰ Prevzaté zo Stanov kurátorského zboru farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe. Dostupné online: <http://reckokat.cz/trojica/sprava/kuratorsky-zbor/stanovy>.

Dňa 20. mája 2011 boli Stanovy kurátorského zboru slovenskej gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe schválené apoštolským exarchom Mons. Ladislavom Hučkom.

Podľa Stanov bol prvý kurátorský zbor mimoriadne ustanovený farárom na obdobie troch rokov. Po tejto prechodnej dobe prebehnú v roku 2014 riadne voľby členov kurátorského zboru v zmysle Stanov pre funkčné obdobie nasledujúcich päť rokov.

Prvý kurátorský zbor bol menovaný pri archijerejskej svätej liturgii na chrámový sviatok Najsvätejšej Trojice dňa 19. júna 2011, po zložení kurátorského sľubu:

„Sľubujem všemohúcemu Bohu, že sa zo všetkých síl pričínim o zveľadenie spoločenstva Gréckokatolíckej cirkvi vo farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe. Svojou činnosťou sa vynasnažím obohatiť pastoračný, liturgický, charitatívny, misijný a ekonomický život farského spoločenstva veriacich kresťanov podľa funkcie, ktorú budem zastávať. Svoje povinnosti voči veriacim budem vykonávať svedomite a s láskou. Úlohy, ktoré mi budú zverené, budem vykonávať rešpektujúc cirkevných predstavených. Zverené hodnoty a cirkevný majetok budem chrániť a zveľadovať v prospech nášho kresťanského spoločenstva i celej Cirkvi. Tak mi Bože pomáhaj v Trojici svätej jediný, Presvätá Bohorodička i všetci svätí.“

Do zboru bolo vymenovaných osem členov do funkcií hlavný kurátor, pokladníčka farskej pokladnice, kurátorka pre pastoračnú činnosť, kurátor pre právne záležitosti, dvakrát kurátor pre technické záležitosti, zbormajster, a kantor a kostolník. Autor tejto práce zastáva v prvom funkčnom období funkciu kurátor pre právne záležitosti. Zbor začne naplno fungovať od leta 2011, bude pritom potrebné naštudovať si adekvátnu literatúru.²¹

3.6. Občianske združenie Agia Trias

Dňa 25. januára 2010 bolo na Ministerstve vnútra zaregistrované občianske združenie Agia Trias. Jeho názov v gréckom jazyku označuje Najsvätejšiu Trojicu. Názvom sa definuje pôsobisko činnosti – farnosť Najsvätejšej Trojice v Prahe, a zároveň pripomína významnú črtu slovenského gréckokatolíckeho spoločenstva v Prahe – byzantský obrad.

²¹ Autor práce využíva publikácie o farskom manažmente z anglickej jazykovej oblasti, napr. HARRINGTON, Donal. Parish Renewal. Blackrock: The Columba Press, 1997; HOWES, Robert. Creating an Effective Parish Pastoral Council. Collegeville, MN: The Liturgical Press, 1991; ZECH, Charles et. al. The Parish Management Handbook. Mystic, CT: Twenty-Third Publications, 2003.

Občianske združenie má za úlohu pomáhať farnosti v aktivitách, kde je z rozličných dôvodov (napr. čerpanie grantov) vhodnejšie používať právnu subjektivitu tohto typu. Ciele a činnosti združenia sú definované v Stanovách občianskeho združenia, ktoré pre výstižnosť uvádzam doslovne a v pôvodnom znení:

„Základními cíli sdružení jsou zejména:

- péče, udržování, rozvoj a podílení se na správě kulturní památky kostel Nejsvětější Trojice ve Spálené ulici, Praha 1, funkčně souvisejících budov a jejich okolí,
- podpora místní komunity, jejího sociálního, kulturního, morálního a duchovního rozvoje,
- prohlubování česko-slovenské vzájemnosti, jakož i dialogu, pokojného a přátelského soužití národnostních a náboženských komunit v Praze,
- pěstování prastarého sakrálního umění naší země a civilizace a jeho zachování pro další generace.

Svých cílů sdružení dosahuje zejména:

- zabezpečováním provozu a údržby, péčí o vzhled a funkce interiéru a exteriéru kostela Nejsvětější Trojice ve Spálené ulici, Praha 1, funkčně souvisejících budov a jejich okolí,
- organizováním, informační podporou a propagací rozmanitých společenských aktivit a akcí souvisejících s cíli sdružení,
- vydáváním publikací tématicky spřízněných s cíli sdružení,
- spoluprací a jednáním s jinými komunitami, sdruženími, institucemi, úřady a organizacemi za účelem dosažení cílů sdružení.“²²

S ohľadom na plné vyťaženie duchovných a zaangažovaných veriacich pri zakladaní farnosti a rozbiehanie jej inštitúcií sa ešte nenaskytol dostatočný priestor pre plné rozvinutie potenciálu zapojenia občianskeho združenia do farských aktivít. Autor práce ale verí, že sa v najbližších rokoch podarí dosiahnuť to, aby občianske združenie plnohodnotne fungovalo, dosahovalo svoje ciele, a prispievalo tak do života farskej obce i širšej komunity v meste.

²² Prevzaté zo Stanov občianskeho združenia Agia Trias, ktoré vyhotovil autor tejto práce.

4. Prehľad, typológia a zhodnotenie formačných aktivít farnosti

4.1. Katechézy

Medzi najdôležitejšie farské aktivity, pri ktorých prebieha kresťanská formácia, patria nepochybne katechézy. Katechézam sa venujú všetci stáli duchovní farnosti Najsvätejšej Trojice. V tejto kapitole priblížim jednotlivé druhy katechéz a ich popis a charakteristiku od roku 2006, kedy začali byť pravidelne organizované v slovenskej gréckokatolíckej komunite, pričom budem vychádzať z postrehov samostatných duchovných.

Od roku 2006, kedy sa komunita presídlila do kostola Najsvätejšej Trojice, začal pre slovenských veriacich pravidelne organizovať katechézy súčasný farár Kornel Baláž. Po vysviacke a vymenovaní farského vikára Karla Soukala začína i on organizovať vlastné náuky, pričom sa ako biritualista venuje tak veriacim východného, ako i západného obradu. S vlastnými aktivitami prichádza po vysviacke a menovaní i druhý farský vikár Ján Kočerha. Všetci traja kňazi pracujú vo farnosti individuálne, je si teda možné zvoliť aktivity podľa vlastného výberu.

4.1.1. Príprava na manželstvo

Prípravy snúbencov na prijatie sviatosti manželstva a manželský život v kresťanskom duchu radia všetci kňazi na popredné miesto medzi katechézami. Je to dané povahou a personálnym zložením farskej obce. Snúbenecké páry tvoria poväčšine vysokoškolskí študenti či mladí pracujúci, z ktorých sa väčší počet natrvalo usádza v Prahe a zakladá si rodiny. Atmosféra vo farnosti je preto nepochybne prijateľná a naklonená pre mladé rodiny s malými deťmi, ktorým sa snaží vychádzať v ústrety. Z takýchto rodín vyrastá ďalšia generácia, a teda budúcnosť farnosti.

Vo farnosti sa s ohľadom na povahu personálnej farnosti pre Slovákov žijúcich v Prahe rozlišujú dve štandardné situácie. Buď v Prahe prebehnú náuky a kňaz následne zosobáša pár vo farskom kostole, alebo snúbenci síce dochádzajú na náuky ku kňazovi pražskej farnosti, ale samotný sobáš potom prebehne na Slovensku (typicky z rodinných dôvodov). V druhom prípade vystavujú kňazi snúbencom dokument o absolvovaní predmanželských príprav a vykonaní ohlások pre miestneho farára na Slovensku, ktorý bude pár oddávať.

V roku 2008 boli vo farnosti uzavreté 4 manželstvá. 5 snúbeneckých párov absolvovalo predmanželské prípravy v pražskej farnosti a sviatosť manželstva si následne vyslúžili na Slovensku.²³

V roku 2009 uzavrelo manželstvo vo farnosti 6 párov a ďalších 8 párov absolvovalo prípravy pre účely sobáša na Slovensku.²⁴

V roku 2010 sa vo farnosti oddalo 10 párov. Predmanželské prípravy absolvovalo 10 párov, ktoré sa následne sobášili na Slovensku.²⁵

Farára Kornela Baláža kontaktujú záujemcovia o predmanželské nauky väčšinou telefonicky, popr. e-mailom, pre dohodnutie schôdzok predmanželskej katechézy je však nevyhnuté prísť do kostola osobne a prestaviť sa. Následne sa individuálne dohodnú termíny jednotlivých schôdzok (tie sa môžu flexibilne meniť). Katechéza prebieha v trojici, teda kňaz a dvaja snúbenci počas jednej až dvoch hodín.

Katechéz je minimálne päť, v prípade záujmu zo strany snúbencov je však možné počet hodín aj zdvojnásobiť, aby sa jednotlivé témy prebrali do väčšieho detailu. Nie je výnimkou, že záujem o pokračovanie občasných katechéz v manželskom pári prejavujú aj po uzavretí sobáša, čo sa hodnotí pozitívne.

Na prvom stretnutí sa kňaz oboznámi so životnou situáciou záujemcov o sviatosť manželstva s ohľadom na cirkevnoprávne a štátoprávne podmienky a náležitosti uzavretia manželstva pri cirkevnom obrade v Gréckokatolíckej cirkvi. Ide hlavne o osobný stav adeptov, teda či sú pokrstení a či uzavretie manželstva nehatí predchádzajúci sobáš alebo iný impediment. Prípadné právne problémy sa následne riešia diskkrétne v súlade s právom východných katolíckych cirkví. Po vyriešení statusových otázok prebehne katechéza na prvú tému – jedno nerozlučné a sviatosťné manželstvo, jednota manželstva, fyzické a psychické naplnenie života v manželskom zväzku, vzájomná láska a plodenie detí.

Na druhom stretnutí sa vychádza z biblického príbehu premenenia vody na víno Ježišom Kristom na svadbe v Káne Galilejskej²⁶. Odkaz tohto príbehu sa potom interpretuje pre súčasnú situáciu manželstva. Pri tejto katechéze kňaz takisto objasní význam liturgických obradov sviatosti manželstva, ktorý je vo Východnej cirkvi veľmi bohatý.²⁷

²³ Zdroj: Správa o hospodárstve a činnosti farnosti za rok 2008; <http://reckokat.cz/trojica/sprava/informacie/114-sprava-2008>.

²⁴ Zdroj: Správa o hospodárstve a činnosti farnosti za rok 2009; <http://reckokat.cz/trojica/sprava/informacie/143-sprava-2009>.

²⁵ Zdroj: Správa o hospodárstve a činnosti farnosti za rok 2010; <http://reckokat.cz/trojica/sprava/informacie/159-sprava-2010>

²⁶ Jn 2,1-11.

²⁷ Pozri Vysluhovanie sviatostí podľa Malého trebníka. Prešov: Prešovská univerzita, GTF, 2007.

Na treťom stretnutí je východiskovým biblickým textom stvorenie človeka a osudy prarodičov Adama a Evy v knihe Genezis, obzvlášť citácie „Žene povedal: ‚Veľmi rozmnožím tvoje trápenia a ťarchavosť; v bolesti budeš rodiť deti, a hoci budeš po mužovi túžiť, on bude vládnuť nad tebou.‘ A Adamovi povedal: ‚Preto, že si počúval hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, o ktorom som ti prikázal: ‚Nesmíš z neho jesť!‘, nech je prekliata zem pre teba; s námahou sa z nej budeš živiť po všetky dni svojho života.“²⁸ Témou katechézy je potom rola muža a ženy v partnerstve i navonok v dnešnom svete. Medzi pomôcky patrí popri Katechizme katolíckej cirkvi²⁹ i encyklika Pavla VI. *Humanae vitae*³⁰.

Na štvrtom stretnutí sa preberá Desatoro Božích prikázaní, Pätoro cirkevných prikázaní a Šesť hlavných právd, ako i otázky hriechu, čností, skutkov milosrdenstva a ďalšie vieroučné skutočnosti. Základnou literatúrou je Katechizmus katolíckej cirkvi.

Na poslednom piatom stretnutí sa opäť preberú právne záležitosti a spíše sa zápisnica. Podľa situácie sa dohodne dátum sobáša vo farskom kostole Najsvätejšej Trojice, alebo kňaz vystaví dokument o absolvovaní prípravy pre oddávajúceho kňaza na Slovensku. Potom sa diskutuje na témy, ktoré počas kurzu snúbencov zaujali.

Ako som už uviedol, na ďalších doplnujúcich katechézach je možné sa dohodnúť po absolvovaní základného kurzu. Navyše býva zvykom, že sa snúbenci stretnú s kňazom za účelom rozhovoru o výchove detí. Nejde primárne o katechézu, ale skôr o predanie vlastných skúseností s výchovou dieťaťa v rodine.

Kňaz Karel Soukal taktiež pripravuje snúbencov na vyslúženie sviatosti manželstva. Katechézy pripravuje pravidelne počas týždňa, pričom sa flexibilne prispôbuje záujemcom. Katechézy prebiehajú opäť len v prítomnosti jedného páru. Pri príprave katechéz používa Katechizmus katolíckej cirkvi a ďalšie publikácie, ako i multimediálne zdroje. Kňaz Ján Kočerha postupuje obdobne.

4.1.2. Príprava na krst dieťaťa a katechumenát dospelých

Prijatím iniciačných sviatostí sa človek pripojuje do spoločenstva Cirkvi. Náležitá príprava má preto nepochybne zásadný význam nielen pre samotné prijatie iniciačných sviatostí, ale hlavne pre celý ďalší život veriaceho kresťana. Katechézam detí i dospelých katechumenov venujú kňazi veľký priestor pri vlastnej pastorácii.

²⁸ Gn 3, 16-17.

²⁹ Katechizmus katolíckej cirkvi. Praha: Zvon, 1995.

³⁰ PAVOL VI. *Humanae vitae*. Bratislava: Konferencia biskupov Slovenska, 1993.

V roku 2008 boli vo farnosti pokrstené 3 osoby, v roku 2009 to bolo 9 osôb a v roku 2010 až 29 osôb,³¹ a to tak malých detí, ako i dospelých. Rast počtu pokrstených pokračuje aj v roku 2011, čo celá farnosť prijíma s veľkou radosťou.

Farár Kornel Baláž sa venuje príprave rodičov a krstných rodičov na krst a myropomazanie (birmovanie) ich detí, ako i katechézam pre katechumenov. Pri katechézach pre rodičov objasní význam krstu ich dieťaťa pre jeho ďalší život, ako i záväzok kresťanskej výchovy, ktorý z neho plynie jeho rodičom a krstným rodičom. Zároveň preberie cirkevnoprávne náležitosti a priblíži rodičom duchovné i praktické stránky obradu. Kérygma potom prebieha pri príhovore zhromaždeniu na samotnej liturgii udelenia tajomstva krstu a myropomazania.

Katechumenát dospelých prebieha počas jedného až dvoch rokov. Schôdzky prebiehajú približne raz mesačne. Obsah katechéz sa prispôsobuje osobnosti katechumena, teda jeho veku, vzdelaniu, rodinnému prostrediu či povolaniu, a sú individuálne. Okrem samotných stretnutí s kňazom sa do katechumenátu angažujú laickí veriaci farnosti. Obyčajne farár osloví dospelých osvedčených veriacich alebo manželské páry, s ktorými katechumena zoznámi a vytvorí tak príležitosť, aby katechumen mohol pozorovať a zdieľať radosti a starosti bežného života veriacich kresťanov. Tí prakticky katechizujú vlastným životom. Samotné otázky a problémy kresťanskej vierouky a morálky potom dopĺňujúco vysvetľuje už samotný kňaz.

Kňazi Karel Soukal a Ján Kočerha taktiež vedú individuálne prípravy katechumenov. Venujú sa aj práci s deťmi v skupinkách, s dospelými sa stretávajú skôr individuálne. Katechumenov pripravujú obvykle jeden rok. Dospelým sa potom udeľujú všetky tri iniciačné sviatosti hneď po sebe, ako je to zvykom tak vo Východnej, ako i Západnej cirkvi.

4.1.3. Kurz pre birmovancov

Vo Východnej tradícii sa tajomstvo svätého myropomazania udeľuje deťom hneď po krste, teda u dospievajúcich neprebiehajú prípravy na birmovanie, ako je to zaužívané v Latinskej cirkvi (nebráni to samozrejme organizovaniu kurzov pre dospievajúcich). V školskom roku 2010/2011 však prebehol vo farnosti Najsvätejšej Trojice nie celkom typický, no o to zaujímavejší a prínosnejší kurz. Kaplán Ján Kočerha prostredníctvom osobnej známosti s niekoľkými angažovanými veriacimi otvoril a ako kňaz zastrešoval

³¹ Vid' hore uvedené správy o činnosti farnosti.

kurz pre birmovancov – pokrstených rímskokatolíkov z niekoľkých stredných škôl v Prahe, ktorí sa doň dobrovoľne prihlásili. Stretnutia prebiehali za jeho prítomnosti počas školského roka každú nedeľu večer v pastoračnej miestnosti farnosti Najsvätejšej Trojice. Pripravoval si ich tím troch školiteľov, absolventov Katolíckej teologickej fakulty, Právnickej fakulty a Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej. Okrem štandardných tematických okruhov zameraných na kresťanskú vierouku a morálku bol kurz obohatený o stručný úvod do Východného kresťanstva (spiritualita, liturgia) a stretnutie s Mons. Ladislavom Hučkom. Z 19 prihlásených študentov kurz absolvovalo 16, a tak sa farnosť Najsvätejšej Trojice v Prahe stala farnosťou s ďaleko najväčším počtom birmovancov v Prahe pri udelení sviatosti birmovania arcibiskupom Mons. Dominikom Dukom v pražskej katedrále sv. Víta dňa 12. júna 2011. Ako som už uviedol, ide o netradičnú aktivitu, ktorý hodnotím veľmi pozitívne. Dokazuje skutočnosť, že i gréckokatolícka farnosť zameraná na národnostnú menšinu dokáže ponúknuť pre katolícku komunitu v Prahe niečo viac, než duchovnú starostlivosť o užšiu skupinu ľudí; vie si nájsť cestu ako svojim duchovným a kultúrnym bohatstvom primeraným spôsobom osloviť majoritu, teda v miestnom kresťanskom prostredí českých rímskokatolíkov. Každý birmovanec sa totiž navracia do svojho domovského prostredia (rímskokatolícka farnosť, škola...) obohatený nielen o štandardné vedomosti, ale aj o základný poznatok o existencii a význame Východnej tradície v Katolíckej cirkvi. Ostáva preto veriť, že o podobné aktivity bude prejavovaný záujem aj v budúcnosti.

4.2. Spoločenstvo študentov

4.2.1. Charakteristika spoločenstva

V Prahe študuje niekoľko tisíc vysokoškolských študentov zo Slovenska a aspoň formálne je možné povedať, že väčšinou ide o pokrstených katolíkov. Pre tých, ktorí majú o to záujem, je v Prahe veľa možností pre rozvoj duchovného života. Ponuka je skutočne pestrá a rozmanitá, v meste pôsobia rozličné spoločenstvá, rády, pravidelne pripravujú rozličné aktivity územnej farnosti. Pre univerzitných študentov má mimoriadne pozitívny význam existencia Akademickej farnosti Najsvätejšieho Salvátora, ktorá už roky ponúka priestor pre duchovný rozvoj a kultiváciu akademického prostredia v Prahe. Nepochybne má na tom veľký podiel osobnosť Mons. Tomáša Halíka, ktorý je rešpektovaným kňazom a akademikom nielen medzi študentmi – katolíckmi, ale nepochybne i vo väčšinovej spoločnosti.

Po zriadení gréckokatolíckej a rímskokatolíckej personálnej farnosti pre Slovákov v Prahe dostali všetci katolíci slovenskej národnosti žijúci v hlavnom meste ďalší možný priestor pre duchovný život vo vlastnom jazykovom a kultúrnom prostredí. Samozrejme do tejto skupiny náležia i slovenskí študenti, a preto sa obaja farári rozhodli poskytnúť im zázemie, v ktorom môžu pripravovať a usporadúvať aktivity zamerané prevažne na svojich kolegov a krajanov. Vzniklo tak neformálne slovenské študentské centrum pri slovenských katolíckych farnostiach v Prahe.

„Nápad spoločne zastrešiť duchovné centrá a spoločenstvá mladých Slovákov môže osloviť nielen tých, čo sa do mládežníckych aktivít zapájali už na strednej škole, ale aj všetkých, ktorí vidia, že im niečo v študentskom živote chýba – spoločenstvo mladých veriacich ľudí zo svojej krajiny, ktorí sa k svojej viere hlásia, zdieľajú všetky radosti i pochybnosti ktoré môže priniesť, navzájom sa v nej povzbudzujú, utužujú ju vzdelávaním a prežívajú ju s ostatnými. ...

Slovenské študentské centrum v Prahe nemá tvoriť konkurenciu akademickej farnosti ani žiadnemu inému spoločenstvu. Skôr by malo byť integrálnou súčasťou náboženského života a miestom, ktoré má čo ponúknuť. Prvou veľkou oblasťou jeho aktivity by mal byť jeho presun na Internet – má byť informátorom a formátorom; priestorom kde sa môže každý dozvedieť o už fungujúcich a vznikajúcich spoločenstvách kresťanskej mládeže, ich aktivitách a plánovaných podujatiach. Má byť miestom diskusie, výmeny skúseností a zdieľania študentského života, ktoré by sa nieslo v duchu slovenskej svojráznosti duchovného prežívania viery.

Druhou oblasťou činnosti je príprava spoločných akcií na celomestskej úrovni – otvorenia a ukončenia školského roka, týždenného slávenia študentských svätých liturgií v oboch obradoch v slovenskom jazyku, slávenia sviatkov, organizovania výletov, plesov, majálesov... Študentské centrum je zriadené na farskej úrovni a vyvíja svoju činnosť pri dvoch slovenských katolíckych farnostiach v Prahe – rímskokatolíckej farnosti sv. Henricha a gréckokatolíckej farnosti Najsv. Trojice.³²

³² Zdroj: <http://reckokat.cz/trojica/sc>.

4.2.2. Prehľad aktivít

Študentské spoločenstvá pri jednotlivých slovenských komunitách začali svoje aktivity koordinovať od akademického roka 2007/2008. Začali sa organizovať spoločné bohoslužby, modlitby, mládežnícke stretnutia, výlety a športové aktivity.

Od roku 2008, v ktorom bola zriadená slovenská rímskokatolícka farnosť (19. júna 2008), sa v kostole sv. Henricha (Jindřicha) na Jindřišskej ulici pravidelne slúži na začiatok a na záver akademického roka slávnostná svätá omša v slovenskom jazyku (Veni Sancte a Te Deum), na ktorej sa zúčastňujú duchovní i študenti oboch farností.

Rovnako sa v tomto roku začali organizovať duchovné obnovy pre študentov počas adventu (zimný semester) a veľkého pôstu (letný semester). Duchovné obnovy do roku 2011 viedli kňazi väčšinou pozvaní zo Slovenska (Dr. Juraj Jurica z Univerzitného pastoračného centra v Košiciach, Dr. Ján Buc, tajomník Rady Konferencie biskupov Slovenska pre mládež a univerzity, Mgr. Dušan Galica z Univerzitného pastoračného centra v Ružomberku a Mgr. Karel Soukal z pražskej gréckokatolíckej farnosti).

Počas semestra prebiehajú každé dva týždne tematicky zamerané stretnutia poväčšine slovenských veriacich študentov, ktoré si pripravujú kňazom poverení starší študenti, alebo sú na ne pozvaní hostia. Do konca akademického roka 2010/2011 prebiehali v priestoroch pastoračného centra rímskokatolíckej farnosti Praha – Žižkov, počiatkom akademického roka 2011/2012 sa presunú do novozriadeného pastoračného centra slovenskej rímskokatolíckej farnosti. Študenti a mládež majú tiež možnosť stretávať sa každý utorok po svätej liturgii v pastoračnej miestnosti kostola Najsvätejšej Trojice.

V akademickom roku 2009/2010 sa ustálila forma pravidelných študentských svätých liturgií v slovenskom jazyku určených pre pražských vysokoškolských študentov a absolventov latinského i byzantského obradu. Tie sa slúžia každý piatok o 18:00 hod. striedavo prvý piatok v mesiaci v kostole sv. Prokopa (rímskokatolícka), druhý piatok v mesiaci v kostole sv. Henricha (rímskokatolícka) a tretí piatok v mesiaci v kostole Najsv. Trojice (gréckokatolícka). Po každej bohoslužbe prebieha spoločné stretnutie a program v pastoračných priestoroch príslušnej farnosti. Tento systém sa za posledné roky osvedčil a bude pokračovať aj v nasledujúcom akademickom roku.

Dňa 31. januára 2009 bol hlavne pre študentov a mladých pracujúcich usporiadaný prvý fašiangový ples slovenských farností v spoločenskej sále benediktínskeho kláštora Emauzy. Fašiangové plesy sa potom organizovali aj ďalšie roky, úspešne teda prebehli už tri ročníky.

4.2.3. Gréckokatolícke stretnutia

Vo farnosti prebiehajú pravidelné stretnutia gréckokatolíckej mládeže. Študenti a mladí pracujúci sa stretávajú mimo letných prázdnin a dlhších sviatkov každý týždeň v utorok po svätej liturgii. Formu stretnutí vytvoril farár Kornel Baláž.

Stretnutie má dve časti – vysvetľujúcu a študijnú. Vysvetľujúcu vedie vždy len kňaz. Pôvodne sa striedali kňazi Kornel Baláž, Karel Soukal a Ján Kočerha, no od príchodu redemptoristu Antona Verbovského, CSsR na Svätú horu pri Příbrami, ktorý každý týždeň v utorok prichádza slúžiť do farnosti Najsvätejšej trojice, vedie vysvetľujúcu časť obvykle sám. Stretnutie začína úvodnou modlitbou za dar prítomnosti Ducha Svätého, dar jednoty a rozumu, popr. spevom či žalmom. Potom si kňaz pripraví krátke úvodné slovo k téme dňa. Môže aj odpovedať na vopred položené písomné otázky z predchádzajúceho obdobia, ktoré môžu účastníci (i anonymne) vhadzovať do pripravenej schránky. Kňaz na záver tejto časti povzbudí účastníkov do štúdia témy a dá im požehnanie.

Študijnú časť vedie koordinátor, popr. záujemca, ktorý sa koordinátorovi dopredu prihlási na prípravu konkrétnej témy. To umožňuje mať buď koordinátora stáleho (ak niekto prejaví záujem viesť stretnutia počas dlhšieho obdobia), alebo sa na každom stretnutí môže koordinátor podľa dohody meniť. V spoločenstve pomáha koordinátorovi knihovník, čo je dobrovoľník, ktorý si na určité obdobie zoberie na starostlivosť farskú knižnicu. V študijnej časti koordinátor predstaví tému stretnutia vybratej z Katechizmu Katolíckej cirkvi a predostrie ďalšiu literatúru či materiály, ktoré si pripravil. Nasleduje chvíľka ticha na zamyslenie, a potom diskusia k téme, pri ktorej sa tiež môžu sformulovať otázky pre kňaza na budúce stretnutie. Záverom sa dohodne téma (a prípadne i koordinátor) na ďalšie stretnutie a stretnutie končí záverečnou modlitbou.

Každý tretí piatok v mesiaci je vo farskom kostole Najsvätejšej Trojice pre vysokoškolských študentov slúžená svätá božská liturgia v slovenskom jazyku. Na tejto bohoslužbe sa zúčastňujú študenti oboch obradov. Po liturgii prebieha neformálne stretnutie študentov v pastoračnej miestnosti kostola.

4.3. Spevácky zbor

Myšlienka založiť spevácky zbor existovala v spoločenstve už dlhšiu dobu pred založením farnosti, a to prevažne medzi kantormi (speváci, ktorí sprevádzajú sväté liturgie), ktorí spoločne skúšali zborové piesne. Pravidelný zbor sa začal formovať až po

príchode Ing. Miroslava Vojtičky do spoločenstva slovenských gréckokatolíkov v Prahe v lete roku 2007. Miroslav Vojtička pôsobil niekoľko rokov ako zbormajster a dirigent v speváckych zboroch v obci Ľubica a meste Košice na Východnom Slovensku. V Prahe pod jeho vedením vznikol Mužský byzantský zbor Najsvätejšej Trojice, ktorého je dodnes zbormajstrom.

Zbor je štvorhlasný a pozostáva výhradne z mužských spevákov. Touto črtou je v Prahe výnimočný, keďže popri ňom ešte v meste existujú tri zmiešané (mužsko-ženské) zbory venujúce sa byzantsko-slovanskej hudbe. Napriek „rodovej exkluzivite“ je jednou zo základných ideí zboru, aby bol otvorený spevákom rozličných národností a vierovyznaní. Pôsobia v ňom Česi, Slováci a Ukrajinci, gréckokatolíci, rímskokatolíci, a v minulosti i jeden protestant. Jednotiacim prvkom je cirkevno-slovanský jazyk skladieb (hoci v repertoári je zaradených i niekoľko piesní v gréčtine).

Účelom zboru však nie je vytvorenie telesa, ktoré sa bude venovať primárne kultúrnej stránke, teda prechovávaniu a prezentovaniu byzantsko-slovanského hudobného dedičstva verejnosti, i keď je to nepochybne jeho základným prejavom navonok. Primárnym účelom zboru je však zdieľanie radosti z viery v Boha v komornom spoločenstve dospelých mužov a oslavovanie ho spevom. To má nepochybne výrazný dopad na formáciu jeho členov.

Repertoár zboru tvorí v súčasnosti vyše 30 piesní. Sú to prevažne liturgické skladby určené pre spev pri svätej božskej liturgii sv. Jána Zlatoústeho a svätej liturgii vopred posvätených darov, ďalej vianočné koledy, veľkonočné piesne a duchovné skladby pre rozličné príležitosti.

Zbor do dňa uzavretia tejto práce vystúpil 38-krát, prevažne na bohoslužbách v Prahe i iných miestach. Speváci skúšajú pravidelne jeden až dvakrát týždenne. Do budúcnosti sa plánuje nahranie a vydanie hudobných diskov, ako i zahraničné koncertné turné.

4.4. Teologická škola

Počiatky teologických štúdií súvisiacich s prostredím kostola Najsvätejšej Trojice siahajú do roku 2007, kedy sa začal vyučovať predmet Byzantská liturgika, zaradený do študijného programu Katolíckej teologickej fakulty Karlovej Univerzity.

Od mája roku 2008 začala v mesačných intervaloch prebiehať Nedeľná škola, ktorú viedol biskup Mons. Ladislav Hučko. Bola určená všetkým záujemcom, ktorí si chceli vo sviatočný deň prehĺbiť svoje kresťanské povedomie a získať viac vedomostí z rôznych oblastí. Témami prednášok boli jednotlivé zaujímavé kapitoly z dogmatickej teológie s

dôrazom na aktuálne teologické otázky a problémy³³. Prednášky boli prezentované z dataprojektoru priamo v lodi kostola a po samotnom výklade nasledovala voľná diskusia.

V roku 2008 taktiež apoštolský exarcha Mons. Ladislav Hučko zriadil Inštitút sv. Kozmy a Damiána, ktorý je zameraný na „štúdium východokresťanskej byzantskej tradície v rámci dejín dogmatickej teológie, liturgie, práva a spirituality východných kresťanov predovšetkým byzantského rítu“.³⁴

Inštitút začal počnúc zimným semestrom 2008/2009 pri kostole Najsvätejšej Trojice organizovať „Cyklus prednášok východnej katolíckej teológie“, ktorý pozostával zo štyroch tematických okruhov. Dogmatická teológiu prednášal Mons. ThDr. Ladislav Hučko, apoštolský exarcha a docent dogmatickej teológie Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku, Základy byzantskej liturgie prednášal Mgr. Tomáš Mrňávek, D.S.E.O. z Centra Pro Oriente Christiano Katolíckej teologickej fakulty Karlovej Univerzity, Kanonické právo v cirkvách byzantskej tradície prednášal Mons. Mgr. Milan Hanuš, protosynkel a kancelár Apoštolského exarchátu a Spiritualitu východného kresťanstva prednášal ThLic. Karel Sládek, Th.D., odborný asistent Katolíckej teologickej fakulty Karlovej Univerzity. Prednášky prebiehali striedavo podľa tematických okruhov každý štvrtok po svätej liturgii v pastoračnej miestnosti kostola Najsvätejšej Trojice, s výnimkou Dogmatickej teológie, ktorá prebiehala každý mesiac v nedeľu ako súčasť Nedeľnej školy.

Cyklus prednášok prebiehal aj počas akademického roku 2009/2010, no ďalej už v kostole Najsvätejšej Trojice nepokračoval a jeho aktivita tak ostala viazaná len na Brno. Do budúcnosti sa bude hľadať vhodný variant obnovenia činnosti inštitútu v Prahe, a to najskôr v spolupráci s centrom Katolíckej teologickej fakulty Karlovej Univerzity Pro Oriente Christiano. Cyklus prednášok východnej katolíckej teológie i Nedeľná škola mali veľmi pozitívny prínos pre farskú komunitu, a teda zabezpečenie ich pokračovania patrí medzi priority farskej správy.

³³ Medzi témy patrili napr.: Pozvanie ku slobode v láske u sv. Pavla, Morálka a etika v Pavlových listoch, Človek a kríza modernej kultúry, Pojem Božieho kráľovstva v diele Benedikta XVI. Ježiš Nazaretský, Filioque. Súčasný stav teologického bádania v Katolíckej cirkvi, Ekleziológia – náuka o Cirkvi podľa katolíckej teológie.

³⁴ Zdroj: <http://institutkd.reckokat.cz/>.

„Cieľom inštitútu je formou prednášok priblížiť duchovné bohatstvo východného kresťanstva, a to nielen migrantom prichádzajúcim z východných krajín, ktorí tu môžu prehľbovať svoju vieru, ale tiež kresťanom latinského rítu či iných konfesií. Sú takisto otvorené všetkým ľuďom hľadajúcim autentické duchovné hodnoty.“

4.5. Ďalšie aktivity

4.5.1. Podujatia pri cirkevných sviatkoch

Od roku 2006, kedy sa spoločenstvo slovenských gréckokatolíkov presunulo do kostola Najsvätejšej Trojice, sa pravidelne v období najvýznamnejších cirkevných sviatkov pripravujú viaceré tematické podujatia. V čase okolo 6. decembra sa pre deti farnosti usporadúva Mikulášska besiedka, kde je buď prítomný biskup osobne, alebo sv. Mikuláša hrá dospelý veriaci. Na poslednú Mikulášsku besiedku v roku 2010 priniesli rodičia okolo 20 detí. Po vianočných sviatkoch, obvykle po bohoslužbe na sviatok Bohozjavenia, kedy sú už veriaci späť v Prahe (obvykle totiž na Vianoce cestujú na Slovensko), mladí z farnosti pripravujú Živý Betlehem. Ide o hrané pásmo približujúce udalosť Narodenia Ježiša Krista. Počas Veľkej noci si mladí pripravujú scénu Vzkriesenia Ježiša Krista. Hrané scény obvykle sprevádza kňaz poučným slovom a chrámový zbor vianočnými koledami či veľkonočnými piesňami. Tieto pásma medzi obľúbené a navštevované podujatia vo farnosti.

4.5.2. Svätenia bytov a pastoračné návštevy v rodinách

Každoročné posvätenie bytov „Jordánskou“ vodou posvätenou pri bohoslužbe na sviatok Bohozjavenia (Epifánie) je tradičným zvykom na kresťanskom Východe. Byty veriacich z farnosti chodia po tomto sviatku svätiť kňazi podľa individuálnej dohody. Svätenie bytu je tiež dobrou príležitosťou na rozhovor kňaza s obyvateľmi bytu či domu. Jednotlivé rodiny navštevujú kňazi aj bežne počas roka, pokiaľ o to veriaci prejavia záujem.

4.5.3. Pedagogická činnosť na školách

Kňaz Karel Soukal pôsobí ako duchovný a pedagóg na dvoch školách. Na Základnej škole Don Bosco v Bohniciach je ustanovený ako výpomocný duchovný, a taktiež vyučuje náboženstvo a informatiku. Na Vyššej odbornej škole publicistiky v Prahe pôsobí ako školský kaplán a koordinátor duchovných aktivít so zameraním na používanie multimédií.

4.5.4. Pastorácia v nemocniciach a domovoch pre dôchodcov

Pastorácii v nemocniciach sa pravidelne venuje farský vikár Ján Kočerha, ktorého tiež apoštolský exarcha ustanovil nemocničným kaplánom pre pražský gréckokatolícky dekanát. Ján Kočerha pravidelne navštevuje chorých v pražských nemocniciach, hospicoch a domovoch pre dôchodcov, vysluhuje im sviatosti a vedie pastoračné rozhovory.

Kňaz Karel Soukal pravidelne navštevuje dôchodcov v domove v Průhoniciach, ktorý sa nachádza neďaleko jeho bydliska v Čestliciach.

4.5.5. Pápežské misijné diela

Farnosť je prepojená s Pápežskými misijnými dielami prostredníctvom osoby kňaza Karla Soukala, ktorý je riaditeľom Pápežských misijných diel pre Apoštolský exarchát pre katolíkov byzantského obradu v Českej republike. Jeho činnosť spočíva v šírení osvetu o misijných dielach v rámci farnosti Najsvätejšej Trojice a celého exarchátu. V kostole Najsvätejšej Trojice je inštalovaná stála obrazová výstava a dostupné tlačové materiály o misiách v rozvojových krajinách.

4.6. Stručné zhodnotenie

Celkovo sa formačné aktivity vo farnosti prijímajú farskou komunitou pozitívne. V súčasnosti je možné badať rozvoj po kvalitatívnej i kvantitatívnej stránke. Do aktivít sa zapájajú noví angažovaní veriaci a pribúdajú aj účastníci na aktivitách. Farnosť poskytuje stabilné spoločenské zázemie, v ktorom panujú priateľské, ba až rodinné vzťahy. Napriek charakteristike farnosti ako personálnej pre veriacich zo Slovenska je atmosféra v komunite zdravo multikultúrna a jej podujatia sú otvorené navonok. Obzvlášť pozitívna je priateľská spolupráca so sesterskou slovenskou rímskokatolíckou farnosťou v Prahe, s ktorou sa organizuje viacero podujatí spoločne.

Ako neúspech hodnotím ukončenie Cyklu prednášok východnej katolíckej teológie vo farnosti. Za najväčší nedostatok považujem chatrné materiálne a priestorové zázemie, čo vyvoláva nie celkom dostatočný záujem zo strany veriacich. Domnievam sa, že oveľa viac veriacich laikov by bolo angažovaných na formačných aktivitách, keby k tomu bol dostatočný priestor (v zmysle pastoračných priestorov, kancelárie, spoločenskej miestnosti...). Možné riešenia tohto problému predstavím v ďalšej kapitole.

5. Projekty vo farnosti

5.1. Realizované projekty

5.1.1. Detský kútik Betlehem

S pribúdajúcimi mladými rodinami v slovenskej farnosti vznikla potreba riešiť záležitosť účasti detí na bohoslužbách a problémy s tým spojené. Snaha farskej správy smerovala k tomu, aby rodičia nemali žiadne prekážky v tom, aby na liturgie chodili ako celá rodina so svojimi deťmi. Jednou z najväčších prekážok je tuhá zima v interiéri barokového kostola hlavne v zimných mesiacoch, ale i koncom jesene a začiatkom jari. V prípadoch, keď deti v kostoloch nemajú vhodné podmienky, chodí na liturgiu buď striedavo len jeden rodič, alebo v horšom prípade nemôže prísť nikto. Navyše rodičia s deťmi sedávajú alebo stoja vzadu a neustále musia dozerať, aby deťom nebola prílišná zima a nerušili ostatných. Z liturgie tak nemusí mať očakávaný úžitok ani rodič ani dieťa.

Bolo preto potrebné uspokojiť detské potreby fyzické, čo je v podmienkach farského kostola hlavne potreba dostatku tepla, a psychické, teda prebudiť u malých detí záujem prichádzať do chrámu, cítiť sa v ňom dobre, mať sa s kým a s čím hrať, a tak postupne vyrastať v prostredí farského spoločenstva.

Farnosť preto v roku 2009 prišla s návrhom vybudovať pre deti uzatvorený domček v zadnej časti južnej lode chrámu, architektonicky ladiaci k barokovému štýlu interiéru, s využitím ako Betlehem vo vianočnom období. Hlavným vzorom bola dlhoročná prax v kostoloch Západnej Európy a Spojených štátov, odkiaľ bola pre projekt vzatá inšpirácia.

Detský domček bol navrhnutý ako objekt je štvoruholníkového pôdorysu o rozmeroch 3,5 x 2,5 m s mierne vyvýšenou podlahou pokrytou kobercom vhodným pre deti, jednou stranou umiestnený na stene chrámu a s presklenými ostatnými tromi stenami a jedným vstupom. Konštrukcia prednej steny detského domčeka bola navrhnutá tak, aby ju bolo možné počas vianočných sviatkov dočasne odmontovať a otvoriť tak priestor pre využitie ako Betlehem. Priestor bol v návrhu uzavretý stropom umiestneným na oporných pilieroch, ktoré mali verne imitovať chrámové piliere. Uzavretý priestor obmedzuje intenzitu zvuku detí pri bohoslužobných obradoch, a zároveň vytvára deťom príťažlivé miesto na hru a sociálnu interakciu. Vďaka plexisklu si deti môžu zachovať výhľad na dianie v chráme, a zároveň byť pod dozorom rodičov. Detský kútik sa plánoval vybaviť knižkami s detskou náboženskou tematikou a primeraným počtom a druhom hračiek.

Na jeseň roku 2009 získal žiadateľ finančné prostriedky z grantu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí vo výške 5 000,- eur (žiadalo sa 6 500,- eur). Následne boli relevantným firmám zaslané návrhy na podanie ponuky na zhotovenie diela. Na základe cenovej ponuky a referencie bola vybraná jedna pražská spoločnosť venujúca sa zhotovovaním interiérov, a tiež umelecká maliarka. Dielo sa zhotovovalo od januára do apríla 2010. Následne bol detský domček vymalovaný a za prítomnosti tajomníčky Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Českej republike posvätený a odovzdaný do užívania farskej obci pri príležitosti chrámového sviatku Najsvätejšej Trojice.

V súčasnej dobe už detský domček plní svoju úlohu a poskytuje vhodný priestor pre deti vo farnosti. Na domčeku je umiestnený nápis informujúci o tom, že bol zhotovený z prostriedkov Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Pomocou finančného príspevku bolo totiž možné realizovať projekt, ktorý umožňuje návštevu farnosti rodinám s deťmi aj v zimných mesiacoch, keď sú vo vnútri kostola veľmi nízke teploty. Samotné dielo zároveň architektonicky ladí s interiérom a jeho pridaná hodnota spočíva v možnosti využitia ako Betlehemu vo vianočnom období. Svedčí o tom i názov Betlehem a Betlehemska hviezda umiestnená na priečelí domčeka. Vhodná lokalizácia objektu a jeho zaujímavá architektúra z neho robia ideálne miesto pre živé vianočné pásmo Narodenia Pána, ako aj inštaláciu dočasnej statickej výstavy betlehemskej maštale pripomínajúcej túto udalosť. Počas Vianoc bude interiér domčeka prispôsobený vianočnému pásmu, ktoré budú hrať deti a mládež z farského spoločenstva. V priestore môže byť taktiež počas Vianoc umiestnená dočasná expozícia Narodenie Ježiša Krista, pričom sa pri jej tvorbe dá dôraz na estetickú hodnotu a súlad s barokovým štýlom chrámu. Expozícia sa pre svoju jedinečnosť môže stať vyhľadávaným miestom pražských obyvateľov a turistov v čase Vianoc, a tak napomôcť propagácii chrámu a spoločenstva.

5.1.3. Dni slovenských farností 2011

Projekt Dni slovenských katolíckych farností v Prahe bol farnosťou predložený na odbor cirkví Ministerstva kultúry ČR v roku 2010. Podľa formulára grantovej žiadosti bol projekt nastavený na tieto cieľové sociálne kategórie: deti do 18 rokov, mládež do 26 rokov, seniori, príslušníci národnostných menšín, utečenci a cudzinci, a krajanovia. Projekt bol zaradený do týchto hlavných oblastí štátnej dotačnej politiky: záujmová a ďalšia voľnočasová činnosť pre deti a mládež, podpora programov príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín, a projekty s náboženskou tematikou.

Samotná idea a náplň projektu bola charakterizovaná nasledovne:

„Základní ideou projektu je možnost přátelského jednodenního setkání řeckých a římských katolíků (převážně ale ne jenom Slováků a Ukrajinců žijících v Praze) jednou během slavení Velikonoc (červen 2011 – akce bude spojena s následným slavením odpustové slavnosti v neděli 19. 7. 2011 na svátek Nejsvětější Trojice) a podruhé během Vánoc (leden 2012). Během obou dnů se nejdřív vydáme na společné putování, které bude plné různých typů aktivit pro děti, mládež i dospělé. Na poutním místě (Svatá hora, Velehrad) se bude společně slavit liturgie (za účasti našich pěveckých zborů a společenství vysokoškoláků) a obeznámíme se populárně-naučnou formou s historicko-kulturním významem místa. Po návratu do Prahy se znovu setkáme na večerní taneční zábavě s připraveným kulturním programem. Cílem setkání je prohloubení vztahů mezi komunitami na neformální úrovni, podpora rozvoje česko-slovensko-ukrajinské vzájemnosti a vytvoření prostoru pro seberealizaci pro některé členy komunit během přípravy obou akcí. Předpokládaná účast na obou akcích je 100 - 150 osob. Takto bychom chtěli prohloubit už existující kontakty mezi komunitami, povzbudit je ve vzájemném poznávání různých zvyků a založit tradici, která se bude pravidelně v budoucnosti opakovat a rozšiřovat.“

Projekt bol prijatý na realizáciu, z požadovaných 35 000,- Kč získal príspevok 10 000,- Kč. Z toho dôvodu sa obmedzil len na jednu akciu počas júnového víkendu, na ktorý pripadol sviatok Najsvätejšej Trojice.

Dni slovenských farností v Prahe sa teda usporiadali v dňoch 18. a 19. júna 2011 v spolupráci slovenskej gréckokatolíckej farnosti, slovenskej rímskokatolíckej farnosti a študentského centra pri slovenských farnostiach v Prahe.

„V sobotu doobeda sa uskutočnil výlet na Tetín spojený s prehliadkou hradu a kostola sv. Jána Nepomuckého. Napoludnie bola v miestnom kostole slúžená svätá omša. Sobotný večer patril tanečnej zábave v spoločenskej sále Emauzského kláštora, kde do tanca hrala Moravská muzika Petra Mikulky.

V nedeľu slávila gréckokatolícka farnosť chrámový sviatok Najsvätejšej Trojice. Liturgický program pozostával z utierne (rannej bohoslužby) a archijerejskej svätej liturgie, ktorú celebroidal apoštolský exarcha vladyka Mons. Ladislav Hučko, s ktorým

koncelebrovali o. mitr. Kornel Baláž, farár slovenskej gréckokatolíckej farnosti, o. Václav Ventura, o. Mons. Štefan Suchý, o. Karel Soukal, výpomocný duchovný vo farnosti, a o. Ladislav Radvanský, administrátor slovenskej rímskokatolíckej farnosti. Na svätej liturgii sa zúčastnili veriaci z oboch pražských farností, spevom ju sprevádzal Mužský byzantský zbor Najsvätejšej Trojice pod vedením zbormajstra Miroslava Vojtičky. Po liturgii bolo pre veriacich pripravené pohostenie v pastoračných priestoroch farnosti.

Pri tejto príležitosti bol vymenovaný novo ustanovený kurátorský zbor gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe.³⁵

5.2. Projekty plánované do budúcnosti

5.2.1. Zabezpečenie vstupu do kostola

Jedným z akútnych problémov, ktorý je v súčasnosti potrebné riešiť, je priveľký hluk z vonkajšieho prostredia. Hlavný vchod kostola je nie veľmi šťastne orientovaný na električkové koľaje, ktoré sa nachádzajú len pár metrov od neho. Taktiež pozdĺž jednej celej strany kostola vedú ďalšie koľaje, zvuk je však tlmený príľahlou budovou Diamant. Pri kostole prechádza veľké množstvo električiek prakticky každú minútu, pretože sa nachádza pri uzloch Lazarská – Karlovo námestí – Národní třída. Dvadsaťštyrihodinová premávka električiek na Spálenej ulici vyžaduje od všetkých jej obyvateľov a užívateľov hľadať spôsob, ako izolovať zvuk, ktorý električky neustále vydávajú.

Kostol Najsvätejšej Trojice bol po dlhé roky opustený a chátral. Napriek tomu, že sa nachádza v turisticky atraktívnej, a tiež i domácimi obyvateľmi obľúbenej a vyhľadáwanej lokalite (blízkosť Národného divadla, Národnej triedy, Karlovho námestia, Václavského námestia), veľa ľudí ho vidí zvonku, no ešte nemalo možnosť nazrieť dovnútra. Chrám je síce otvorený každý deň, ale len v čase od 17.00 do 19.00 hodiny počas bohoslužieb. Je zvykom, že okoloidúci ľudia často vchádzajú dnu a obhliadajú si umelecky príťažlivý interiér. Niekoľko skupín už absolvovalo exkurzie, prebehol aj výklad pre študentov umenia na Univerzite Karlovej.

Zámerom projektu je, aby aj v dennej dobe, keď je chrám zamknutý, bolo umožnené ľuďom nazerať dnu cez priehľadnú stenu zádveria nainštalovaného zvnútra hlavnej brány do kostola. Na stenách zádveria je tiež možné umiestniť oznamy a informácie o dianí vo farskom spoločenstve a celom exarcháte.

³⁵ Prevzaté z tlačovej správy, ktorú vyhotovil autor tejto práce. Dostupné online: <http://reckokat.cz/trojica/aktuality/154-18-1906-dni-slovenskych-farnosti-a-chramovy-sviatok-odpust>.

5.2.2. Výchrev interiéru kostola

V zimnom období je vo vnútri chrámu neustále silný chlad. Keďže sú múry veľmi hrubé a voľný priestor v lodi veľmi rozsiahly (čo do šírky i výšky), je nemožné vyhriať ho a teplo po dlhší čas udržiavať. Spôsobuje to nemalé problémy pre veriacich, osobitne chorých, seniorov a rodičov s deťmi, z ktorých sa niektorí v časoch mrazov bohoslužieb ani nezúčastňujú. Problém s chladom v kostole bol čiastočne riešený inštaláciou radiátorov pod lavice. Tie však vyhrievajú len limitovaný priestor a časť tela, a navyše nie sú v každej lavici. Riešením je zakúpenie výhrevných infražiaričov, na čo je však potrebné získať účelové financovanie od darcu alebo vhodnej inštitúcie.

5.2.3. Oprava kamennej podlahy

Kamenná podlaha vo všetkých lodiach chrámu je v značne opotrebovanom stave. Dlaždice sú silne znečistené špinou a ako celok nepôsobia esteticky. Chrám mal dlhé roky využitie ako skladisko, čo sa zjavne prejavilo na stave podlahy. Rovnako ju poznačila aj rozsiahla renovácia interiéru v deväťdesiatych rokoch 20. storočia.

Počas rekonštrukčných prác bola časť pôvodnej kamennej podlahy narušená. Kvôli finančným limitom sa prijalo dočasné riešenie spriechodnenia tohto miesta s využitím keramických dlaždíc. Je však na prvý pohľad zrejmé, že toto miesto o rozmeroch cca 2 x 2 m vyžaduje definitívnu úpravu v podobe novej kamennej podlahy imitujúcej pôvodný vzhľad, čím sa vizuálne zosúladi z zvyškom chrámovej podlahy.

Je preto nielen potrebné vybrúsiť a vyleštiť celý povrch kamennej podlahy v kostole, ale takisto sa musia pred pravým predným postranným oltárom nahradiť keramické dlaždice kamennými, ktoré túto časť zosúladia z zvyškom podlahy v chráme.

5.2.4. Rekonštrukcia exteriéru kostola

Správa farnosti Najsvätejšej Trojice cíti spoluzodpovednosť za výzor priestoru v okolí kostola Najsvätejšej Trojice medzi ulicami Spálená a M. D. Rettigové v Prahe 1 a chce sa podieľať na riešeníach, ktoré by viedli k skrášleniu tohto prostredia, a tým kostol a jeho okolie zatraktívni pre obyvateľov i návštevníkov hlavného mesta.

Priečelie kostola Najsvätejšej Trojice nie je vo vyhovujúcom stave. Fasáda vyžaduje premaľovanie kvôli dlhodobým nánosom prachu (posledná úprava fasády bola uskutočnená v roku 1991). Požiadavka rekonštrukcie sa taktiež z veľkej miery týka dvoch

sôch po stranách kostole – poškodená a znečistená socha sv. Júdy Tadeáša naľavo od priečelia a znečistená socha sv. Jána Nepomuckého v kubistickej edikule napravo od priečelia kostola. Je namieste užiť aj zváženie inštalácie mriežky, keďže ide o prostredie v blízkosti nočnej centrálnej prestupnej zastávky električiek, kde hlavne v noci dochádza k znečisteniam steny zo strany určitých okoloidúcich.

Okolie zadnej časti kostola bolo čiastočne upravené pri kompletizácii stavby výťahu do stanice metra Národní třída. Týka sa to však len podlahy, do budúcnosti bude potrebné opraviť a premaľovať zadné vonkajšie steny kostola a prostredie upraviť tak, aby sa nedalo využívať neprispôsobivými osobami, ktoré ho pravidelne znečisťujú.

5.2.5. Slovenská ekumenická modlitba 2012 a 2013

Ekumenická modlitba za domov je každoročnou udalosťou kresťanov pochádzajúcich zo Slovenska a žijúcich v Prahe a ich priateľov a priaznivcov. Na ekumenickej modlitbe sa pravidelne zúčastňujú tri slovenské farnosti: gréckokatolícka, rímskokatolícka a evanjelická augsburského vyznania, pričom sa každý rok striedajú s úlohou hostiť ostatné dve vo svojej farnosti. Slovenská ekumenická modlitba za domov má už deväťročnú tradíciu. V roku 2008 bola usporiadaná vo vtedajšom neformálnom gréckokatolíckom spoločenstve a jej vyhodnotenie je možné nájsť vyššie v tejto práci.

Rok 2012 pripadá hostiteľská úloha opäť na gréckokatolícku komunitu. Pôjde o jubilejné desiate výročie. Je preto dôležité zvoliť vhodnú koncepciu tejto akcie.

Ako východisko pre tvorbu koncepcie dobre slúžia pozitívne, ale hlavne i negatívne skúsenosti z minulých ročníkov. Na ich základe sa došlo k záveru, že doterajšia hlavná idea už neobstojí a je potrebné nahradiť ju nosnou ideou inou.

Modlitba za domov, ako to už napovedá sám názov, má charakter exulantský – má zmysel pre ľudí, ktorí síce žijú v zahraničí, no cítia, že domov majú niekde inde a, ako to i často býva, je pre nich náročné, ba až nemožné sa doň vrátiť. Takýto druh podujatia si je možné predstaviť v minulosti u česko-slovenskej emigrácie a v súčasnej dobe v menšinových komunitách, ktorých krajinu pôvodu sužujú neslobodné politické pomery alebo iné (napr. prírodné) nešťastia. Vonkoncom však nejde o súčasnú situáciu Slovákov žijúcich v Prahe, a to v celkovom rámci migrujúcej modernej Európy. Slovensko sa môže zahraničnými Slovákmí chápať ako vlasť, či krajina pôvodu, ale dnešný Európan si dosť ľahko dokáže vytvoriť domov tam, kde práve žije (či už ako študent alebo pracujúci),

a zároveň nemá problém byť s krajinou pôvodu v živom kontakte, často sa do nej navracat', či vrátiť natrvalo.

O tom, že modlitbu za domov množstvo veriacich považuje skôr za nostalgický prežitok svedčila hlavne klesajúca účasť v posledných rokoch. Nadišiel preto čas triezvo interpretovať tento fakt, a tiež podnety zo strany veriacich, a zmeniť koncepciu ekumenickej modlitby, na ktorej sa majú zísť veriaci troch slovenských farností v Prahe.

Nová idea ekumenického podujatia by sa dala vyjadriť kladením dôrazu na vzťah, dialóg, oslovenie väčšiny – českých obyvateľov Prahy a cudzincov z iných krajín, ktorí tu žijú. Bohoslužba bude prednášaná v slovenskom jazyku, ale nebude orientovaná výhradne na účasť veriacich slovenskej národnosti, ale skôr sa Slováci zapoja do programu, ktorý má osloviť Čechov a ďalších. Má to byť svedectvo o tom, že v Prahe žije slovenská kresťanská komunita, ktorá tu však nie je sama pre seba, ale v prvom rade je otvorená pre iných, je ochotná a pripravená pozitívne prispievať a obohacovať toto mesto a jeho obyvateľov.

Uvedené sa týka jednak modlitby samotnej, ale tiež z veľkej miery na nadväzujúci program. Ten sa preberie z pozitívnych skúseností z minulých rokov, kedy sa usporadúvali spoločenské posedenia s kultúrnym programom s národnostnou tematikou (tanečné vystúpenie folklórnych skupín...). Zachová sa i pozývanie predstaviteľov slovenského veľvyslanectva v Prahe a predstaviteľov slovenských krajanských spolkov pôsobiacich v Prahe. To umožní vzájomné zoznámenie s aktualitami farností i spolkov a prehĺbenie spolupráce.

Pred samotnou ekumenickou modlitbou po Veľkej noci v roku 2012 sa slovenské farnosti stretnú počas tohtoročného adventného obdobia, kedy si farské zbory pripravujú spoločné vystúpenie. Slovenská ekumenická modlitba 2012 bude síce desiatym výročím ekumenického stretávania Slovákov, ale zároveň to bude prvý ročník v novej koncepcii. V podstate pôjde o generálnu skúšku pred podujatím v roku 2013, kedy bude gréckokatolícka farnosť Najsvätejšej Trojice oslavovať 300. výročie posviacky farského kostola na Spálenej ulici. Ekumenická modlitba sa už nebude pripravovať cyklicky každý rok v inom kostole, ale zostane späť práve s týmto kostolom, keďže tajomstvo Trojjediného Boha, ktoré pripomína zasvätenie kostola, je ústrednou kresťanskou pravdou viery, spoločnou všetkým denomináciám. Modlitba tak bude naviazaná na chrámový sviatok Najsvätejšej Trojice.

Čo bolo uvedené o otvorenosti slovenskej komunity pre ľudí žijúcich v Prahe sa má zvýrazniť práve v nadväzujúcom programe. Pre budúci rok a hlavne pre rok 2013 je

v pláne osloviť slovenských umelcov z oblasti hudby, literatúry či výtvarného umenia a pripraviť bohatý kultúrny program, schopný vzbudiť záujem a osloviť širší okruh obyvateľov. Do úvahy prichádza aj program na otvorenom priestranstve, napríklad vhodne lokalizovanom Karlovom námestí. Podrobný program však bude možné zostaviť až po zhodnotení skúseností z roku 2012.

Domnievam sa, že táto koncepcia môže pozitívne prispieť ku posilneniu priateľských vzťahov a dobrej spolupráce v rámci slovenskej minority v Prahe i navonok, a splniť tak svoj účel pozitívne prezentovať slovenskú kresťanskú komunitu v očiach širokej verejnosti.

5.2.6. Výlety stredoškolských študentov zo Slovenska

Začiatkom roka 2011 sa farár farnosti Najsvätejšej Trojice obrátil listom na riaditeľov gréckokatolíckych stredných škôl na Východnom Slovensku s návrhom na spoluprácu vo veci zahraničných zájazdov študentov týchto škôl. Býva totiž zvykom, že študenti slovenských stredných škôl často navštevujú zaujímavé mestá v zahraničí, pričom veľkej popularite sa teší práve české hlavné mesto Praha. Slovenská gréckokatolícka farnosť prišla s ponukou, aby sa pri plánovaní výletov študentov do Prahy zapojila aj miestna farská komunita, ktorá je ochotná pomôcť rozličnými spôsobmi. Hoci v súčasnej dobe nedisponuje ubytovacími kapacitami (avšak vie sprostredkovať krátkodobé ubytovanie prostredníctvom ubytovacích kapacít pre študentov a letných návštevníkov ponúkaných rehoľnými rádmi v Prahe), v centre mesta spravuje kostol Najsvätejšej Trojice, a má v ňom dobré zázemie. Účastníci zájazdu by sa tak tiež mohli zúčastniť na svätej liturgii a poznať duchovný život farnosti.

Najväčším prínosom pre študentov by podľa môjho názoru mohlo byť stretnutie s vysokoškolskými študentmi zo spoločenstva slovenských katolíckych študentov v Prahe, ktorí by vedeli pripraviť zaujímavý program spojený s diskusiou o prijímacích pohovoroch, štúdiu a živote na pražských vysokých školách (rozličné fakulty Karlovej Univerzity, České vysoké učení technické, Vysoká škola ekonomická...). Tiež by bolo možné zariadiť, aby skupinu počas návštevy niektorí zo študentov sprevádzali.

Medzi študentmi uvedených stredných škôl je nepochybne viacero takých, ktorých láka štúdium v Prahe. Bolo by veľmi potešujúce, ak by novo prichádzajúci vysokoškolskí študenti gréckokatolíckeho vyznania už poznali farnosť Najsvätejšej Trojice, a vedeli si v nej nájsť duchové spoločenstvo po príchode do Prahy.

Pre výlet do Prahy sú najvhodnejšie teplejšie jarné mesiace, respektíve začiatok leta ešte počas školského roka, alebo počas skorých jesenných mesiacov. Výlet by bol ideálnym pre súčasných študentov tretieho a štvrtého ročníka, ktorí sa už intenzívne zameriavajú na ďalšie štúdiá po skončení strednej školy.

Niekoľko škôl už vyjadrilo pozitívne ohlasy, môžem sa teda domnievať, že sa v budúcnosti podarí tento projekt realizovať ako kontinuálny a pravidelný.

5.2.7. Farská budova a komunitné centrum

Pri kostole Najsvätejšej Trojice sa nachádza budova – stavba občianskej vybavenosti, ktorá v minulosti slúžila aj ako farská budova (úrad). Budova je umiestnená na parcele 748, č. LV 299, kat. územie Nové mesto, ulica Spálená 80/6. Výmera budovy je 516 m². Vlastníkom budovy je Arcibiskupstvo pražské. Farská budova v súčasnej dobe slúži k výhradne komerčnému účelu (prenájom priestorov) bez akéhokoľvek duchovného či pastoračného prínosu pre Cirkev. Predložený projekt si kladie za cieľ ponúknuť alternatívu k súčasnému stavu. V prípade ukončenia prenájmu komerčným nájomcom a poskytnutiu budovy do užívania Gréckokatolíckej cirkvi by sa realizovali ďalej detailne popísané kroky.

Pre prevádzkové a pastoračné potreby farnosti by sa využili priestory na prvom poschodí. Zriadila by sa kancelária farského úradu, kam by sa presunula farská agenda s matrikami z absolútne nevyhovujúceho priestoru sakristie kostola. Ďalej by sa zriadila návštevná miestnosť pre prijímanie stránok a individuálne, párové a skupinové katechézy (prípravy na prijatie sviatostí). V ďalšej miestnosti by sa zriadila kancelária zdieľaná kurátorským zborom farnosti a skupinkami vnútri farnosti, osobitne pre centrum pre gréckokatolícku mládež a študentov.

Najväčší možný priestor by sa prispôbil pre pastoračné účely ako spoločenská miestnosť. Tu by mohli prebiehať spoločné stretnutia farskej komunity po nedeľných a iných významných či sviatočných bohoslužbách, keďže provizórna miestnosť v útrobach kostola na to kapacitne nedostačuje. Ďalej by sa miestnosť dala využiť pre prednášky, projekcie, skupinové katechézy a pod. K spoločenskej miestnosti by sa vhodným spôsobom pripojil kuchynský kútik.

Umožnenie parkovania v dvore objektu by bolo mimoriadne prínosné obzvlášť pre rodiny s mladými deťmi, ktoré na bohoslužby dochádzajú zo širšieho okolia Prahy.

Po dohode s biskupom Ladislavom Hučkom, a takisto pri kapacitných možnostiach uvedeného priestoru na prvom poschodí, by sa mohlo zväziť využitie vybraných miestností pre potreby kúrie Apoštolského exarchátu, napr. ako archív či kancelárie určitých pracovníkov, poprípade i kancelárske priestory potrebné pre činnosť Gréckokatolíckej charity v centre mesta (napr. poradenská činnosť).

Podobne, podľa kapacitných a funkčných možností budovy, by bolo možné zväziť zriadenie Cirkevnej materskej školy s vyučovacím jazykom slovenským biskupom Ladislavom Hučkom, a umiestnenie jednej jej triedy a príslušného vybavenia na prvé poschodie budovy. Návrh zriadiť slovenskú materskú školu reaguje na podnety viacerých mladých rodín z farnosti, ktoré žijú v Prahe a majú tu malé deti. Deti vyrastajúce v českom prostredí nemajú problém s českým jazykom, ktoré si dokážu flexibilne osvojiť. Pred dochádzkou na základnú školu by však niektorí rodičia (hlavne zo zmiešaných manželstiev) uvítali, aby dieťa pobudlo aspoň rok v prostredí, kde rovesníci rozprávajú po slovensky, aby si prakticky osvojilo i tento jazyk. Model cirkevnej škôlky sa môže javiť ako originálny nápad v prostredí, kde napriek veľkému množstvu slovenských detí úplne absentuje takáto možnosť pre rodičov. Otázka vzdelávania v slovenčine na najnižšej úrovni by si však vyžadovala samostatnú štúdiu, na ktorú nie je v tejto práci priestor.

Projekt farskej budovy a komunitného centra zohľadňuje ekonomickú efektívnosť budovy aj do budúcnosti, a to v nasledujúcich návrhoch ďalšieho využívania určitých priestorov budovy pre komerčné účely s prínosom pre Cirkev.

Podkrovné miestnosti by bolo možné prispôbiť pre poskytovanie krátkodobého i dlhodobého ubytovania, osobitne pre osoby určitým spôsobom späté s Cirkvou. Inšpiráciou je úspešné fungovanie tohto modelu napr. v internátnych priestoroch bratov kapucínov či jezuitov v centre Prahy. Dlhodobé ubytovanie by mohlo byť poskytnuté primárne veriacim študentkám a študentom pražských vysokých škôl, ktorí by boli ochotní podieľať sa vo voľnom čase na chode farnosti a asistencii pri svätých liturgiách. Krátkodobé ubytovanie by sa využívalo pri návštevách farnosti z okolia i zahraničia. V súčasnosti je naviazaná komunikácia so slovenskými cirkevnými strednými školami ohľadom návštev Prahy. Do budúcnosti sa plánujú výmenné zájazdy medzi mládežou či speváckym zborom farnosti Najsvätejšej Trojice a partnerskými farnosťami, resp. zborní. Možnosť poskytnúť ubytovanie za prijateľné ceny v mieste farnosti by danému účelu výrazne napomohla.

Pre prízemné podlažie sa namiesto prenájmu predajni nábytku naskytuje originálne riešenie zriadenia kresťanskej literárnej kaviarne. Kaviareň by sa zriadila v kultúrnom

štýle, prípadne tiež s jemnou a vhodne vytvorenou atmosférou kresťanského Východu. Slúžila by v prvom rade pre neformálne a priateľské stretávanie kresťanov i osôb hľadajúcich či sympatizujúcich (bez ohľadu na národnosť, cirkevný obrad...) v príjemnom prostredí, pri dobrej knihe, šálke kávy či pohári vína. Okrem ponuky nápojov a jednoduchých jedál (napr. sendviče...) by sa v kaviarni mohol realizovať čitateľský kútik s možnosťou požičania kníh na mieste, poskytol by sa tiež priestor pre prezentácie kresťanských autorov a umelcov, diskusné večery a pod. V kaviarni by bol k dispozícii širší výber slovenskej periodickej tlače. V súčasnosti sú slovenské periodiká v Prahe nedostatkovým tovarom a určite by si našli čitateľov. Obľubu by si takáto kaviareň mohla nájsť osobitne u pražských študentov, keďže v širšom okolí nie je zariadenie, ktoré by mohli študenti kresťanského vierovyznania považovať práve pre túto svoju črtu za vlastné.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ide o unikátnu myšlienku, ktorá by si mohla nájsť priazeň a podporu u cirkevných autorít. Prevádzka kaviarne by bola zverená spoľahlivým osobám z vnútra cirkevného spoločenstva, pod dohľadom určených duchovných (poprípade tiež v rámci občianskeho združenia fungujúceho pri farnosti). Zaistila by sa tým riadna správa a starostlivosť o ekonomický chod kaviarne, a zároveň by bola duchovenským dohľadom garantovaná kultúrna úroveň a konformita s činnosťami a prejavmi Cirkvi v spoločnosti. Výnosy z prevádzky kaviarne by tak mohli Arcibiskupstvu pražskému nahradiť ekonomickú stratu zo zániku prenájmu priestorov súkromnej firme. Rovnaký účel by plnilo aj poskytovanie ubytovania v podkroví. V časti budovy (prízemie, strana opačne od kostola) by sa mohol ponechať prenájom komerčnému nájomcovi.

Navrhované spôsoby využitia uvedenej budovy by umožnili (1) vyriešenie problému nedostatočného zázemia pre farnosť Najsvätejšej Trojice, ku ktorej farská budova fyzicky náleží, (2) zváženie presunu časti administratívy kúrie Apoštolského exarchátu, eventuálne (3) zriadenie chýbajúcej, no veľmi potrebnej a žiadanej, inštitúcie pre mladé slovenské kresťanské rodiny v Prahe, ako i rozšírenie činnosti farnosti orientovanej prevažne na mladých študujúcich kresťanov poskytnutím zázemia v podobe (4) možnosti krátkodobého i dlhodobého ubytovania, a konečne (5) zriadenia literárnej kaviarne ako miesta stretávania vyrastajúcej kresťanskej inteligencie a kultúrnej obce.

Tieto spôsoby využitia farskej budovy by vo všetkých bodoch lepšie odpovedali požiadavke spravovať majetok Cirkvi na dosahovanie cieľov jej vlastných (kán. 1254 CIC), než je tomu v súčasnosti, a to z toho dôvodu, že v prvom rade sledujú blaho cirkevného spoločenstva v širších súvislostiach, neopomínajúc však tiež rentabilitu určitých činností v budúcnosti.

Záver

V predloženej bakalárskej práci som sa komplexne zaoberal gréckokatolíckym spoločenstvom veriacich v Prahe, ktorí pochádzajú prevažne z Východného Slovenska. Úvodom práce som stručne vykreslil historický kontext, v ktorom je zasadená uvedená komunita, a vymedzil tak jej pôsobnosť. Uviedol som aj základné štatistické údaje relevantné pre tému práce.

Ďalej som sa venoval historickému momentu založenia farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe, teda okolnostiam, ktoré mu predchádzali, samotnému aktu zriadenia, a ďalej jej podrobnou charakteristikou.

V deskriptívnej časti som prezentoval jednotlivé charakteristické znaky farnosti – duchovenstvo farnosti, farský chrám, bohoslužby vo farnosti, hospodárenie farnosti, farský kurátorský zbor a občianske združenie Agia Trias, ktoré pri farnosti pôsobí.

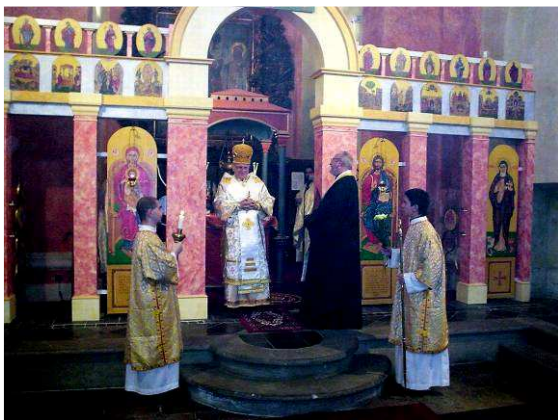
V jadre práce som popísal a zhodnotil formačné aktivity farnosti – katechézy, študentské spoločenstvo, spevácky zbor, teologickú školu a ďalšie. Zároveň som vyhodnotil projekty realizované vo farnosti v posledných rokoch, a to hlavne z hľadiska prínosu pre formáciu veriacich, a predstavil plány do budúcnosti.

Pevne verím, že práca môže poslúžiť ako zdroj inšpirácie pre tých, ktorí sa angažujú v správe farnosti, projektovom manažmente a príprave farských aktivít.

Zoznam literatúry a internetové zdroje

- ČBK: Katecheze, realita a vize. Praha: Nakladatelství Tomáš Halama, 2007.
- ČBK: Náboženské vzdělávání a katecheze ve farnostech. Praha: Nakladatelství Tomáš Halama, 2007.
- DANCÁK, F. Raduj sa, blažený Vasil'. Prešov: Petra, 2004
- GÓRECKI Edward: Církev se uskutečňuje ve farnosti. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.
- HARRINGTON Donal: Parish Renewal. Blackrock: The Columba Press, 1997.
- HOWES, Robert. Creating an Effective Parish Pastoral Council. Collegeville, MN: The Liturgical Press, 1991.
- Hore srdcia. Modlitebník a spevník gréckokatolíka. Prešov: Petra, 2002.
- Hóspodi pomíľuj. Molitvennik. Prešov: Petra, 2010.
- Katechismus katolícké cirkve. Praha: Zvon, 1995.
- Kodex kánonů východních církví. Dostupné online: <http://farnosthk.wbs.cz/Cceo.doc>.
- Kolektiv autorů: Farnost na přelomu století. Teologická reflexe. Svitavy: Trinitas, 2000.
- PAVOL VI. Humanae vitae. Bratislava: Konferencia biskupov Slovenska, 1993.
- SZÉKELY, G., MESÁROŠ, A. Gréckokatolíci na Slovensku. Košice: Slovo, 1997.
- Vysluhovanie sviatostí podľa Malého trebníka. Prešov: Prešovská univerzita, GTF, 2007.
- ZECH Charles et. al: The Parish Management Handbook. Mystic, CT: Twenty-Third Publications, 2003.
-
- <http://trojica/reckokat.cz> (<http://www.grkatpha.sk>) – farnosť Najsvätejšej Trojice v Prahe; zostavil autor bakalárskej práce Mgr. Igor Barilik.
- <http://www.reckokat.cz> – Apoštolský exarchát.
- <http://www.czso.cz> – Český statistický úrad.
- <http://portal.statistics.sk> – Slovenský štatistický úrad.

Prílohy

Bohoslužba slovenského gréckokatolíckeho spoločenstva v kostole sv. Kozmy a Damiána

Kostol Najsvätejšej Trojice – priečelie a inštalovaný ikonostas

Bohoslužba v chráme Najsvätejšej Trojice; biskupi J. E. Kočiš, L. Hučko a kňaz K. Baláž

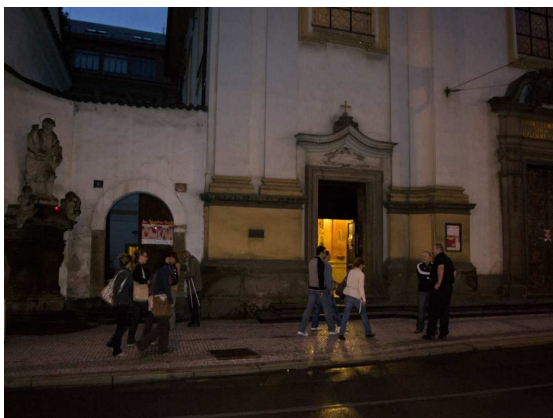
Kňazská vysviacka K. Soukala biskupom L. Hučkom
Biskup L. Hučko so slovenským veľvyslancom v Prahe Ľ. Ballekom

Ekumenická modlitba za domov – predstavitelia slovenských komunít v Prahe a
kultúrny program s vystúpením slovenského folklórneho súboru

Detský domček Betlehem v zadnej časti lode kostola Najsvätejšej Trojice
Pohostenie v pastoračnej miestnosti kostola Najsvätejšej Trojice (nedostatočná kapacita)

Noc kostolov 2011 v chráme Najsvätejšej Trojice; kaplán J. Kočerha s návštevníkmi

Dni slovenských farností v Prahe 2011 – výlet do prírody a gréckokatolícka bohoslužba

Chrámový sviatok vo farnosti – biskup L. Hučko a farári K. Baláž a L. Radvanský
Menovanie kurátorského zboru farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe

Gréckokatolícka farnosť Najsvätejšej Trojice
Slovenské spoločenstvo v Prahe

PRAHA: Apoštolský exarchát v Prahe Slovenské katolícke spoločenstvá Priestor pre študentov

Farnosť

- Úvod
- Aktuality
- O nás
- Chrám
- Duchovenstvo
- Správa
- Bohoslužby
- Kontakty
- Ako môžete pomôcť

Aktivity

- Farské spoločenstvo
- Mužský byzantský zbor
- Študentské centrum
- Gitarová škola
- Agia Trias o. z.

Nástoje

- Texty
- Archív
- Fotogaléria
- Návštevná kniha
- Liturgický kalendár
- Internetové odkazy
- Administrácia

Užívateľ

- Osobné údaje
- Pridaj článok
- Odhlásiť

Príhlásenie

Dobrý deň, igi

Kto je online?

Máme online 2 hostí a 1 člena

- igi

Domov

Aktuality farnosti

- 29.06. - Eucharistická adorácia
- Menovanie kurátorského zboru farnosti
- Dni slovenských farností a Chrámový sviatok
- Ročníkové stretnutie o. Kornela Baláza

Aktuality Exarchátu

- Pozvánka: Cyrilometodéjské slavnosti 5. července 2011
- Chrámový sviatok u Nejsvätejšej Trojice v Praze
- První sv. Pijímání v katedrále sv. Klimenta
- Diakonské svěcení
- Noc kostelů v AE

Slava Isusu Christu!

Milí návštěvníci,

vitáme vás na internetovej stránke slovenskej gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice, ktorá sídli na Spálenej ulici č. 6 v Prahe.

Dozvíte sa na nej informácie o našom farskom spoločenstve, ktoré je súčasťou Gréckokatolíckeho apoštolského exarchátu v Českej republike, zoznámime vás s jeho duchovnými, každodenným životom a podujatiami. Nájdete tu zaujímavosti o našom chráme, katolíckej teológii a byzantskej liturgike, fotogalériu, liturgické piesne a mnoho ďalšieho.

Veríme, že sa vám bude páčiť a že sa na ňu budete často vracat. Ak máte záujem, neváhajte sa na stránke registrovať. Tiež vás ku nám do chrámu srdečne pozývame. V prípade záujmu, otázok či návrhov nás neváhajte kontaktovať.

Za celé farské spoločenstvo Najsvätejšej Trojice o. Kornel Baláz

Zaregistrovaním sa na stránke a uvedením svojej e-mailovej adresy nám umožníte občasné zasielanie informácií o prebiehajúcich akciách vo farnosti.

Česká biskupská konferencia

- Panel Spiritualita a film //na 46. MFF Karlovy Vary
- Nejúspešnejší cirkevní školy: Bigy J.N. Neumann
- Evropské hry handicapované mládeže v Brně sklidily úspěch
- Katolícká charismatická konferencia 2011 začína
- Ekumenické setkání na svátek //sv. Cyrila a Metoděje

Konferencia biskupov Slovenska

- Prípravné stretnutie ohľadom návštevy pápeža Benedikta XVI. v Kalábrii
- Šaštin: Tretia mariánska púť bratislavskej eparchie
- Za Božským Srdcom do Litavy so sr. Zdenkou
- Program vládky Petra Puzosliaka, lučivského eparchu
- Foto: Arcibiskup Zvolenský požehnal nový organ v Kostole sv. Margity

Copyright © 2011 Slovenská gréckokatolícka farnosť Najsvätejšej Trojice v Prahe. Všetky práva vyhradené.
Joomla! je bezplatný softvér uvoľnený pod licenciou [GNU/GPL](http://www.gnu.org/licenses/gpl-2.0.html).

Joomla! 1.5 Templates by JoomlaShine.com

Zriaďovací dekrét gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe

Apoštolský exarchát řeckokatolícké cirkve v České republice

Č.j.: 57/09/Hat

V Praze dne 30. I. 2009

Zřizovací dekrét

S účinností ode dne 1. II. 2009 podle can. 921 § 1, 2 ve spojení s can. 279 a 280 Kodexu kánonů východních církví (dále jen „CCEO“) zřizují

Řeckokatolíckou farnost u Nejsvětější Trojice v Praze

se sídlem: Haštalské nám. 4, Praha 1, PSČ 110 00

Řeckokatolícká farnost u Nejsvětější Trojice v Praze (dále jen „farnost“) je osobní farností a společenstvím řeckokatolíckých křesťanů především slovenské národnosti a jejich rodinných příslušníků ve smyslu can. 280 § 1 a can. 7 CCEO.

Ke společenství této farnosti zvláštním způsobem náleží i katechumeni slovenské národnosti, a to podle ustanovení can. 9 CCEO.

Příslušnost k farnosti se nabývá splněním obou následujících podmínek současně:

1. jedná se o řeckokatolíckého křesťana nebo křesťanku (katechumena, katechumenku) slovenské národnosti;
2. získání trvalého nebo přechodného kanonického bydliště v pražském děkanátu ve smyslu can. 912 CCEO (bez újmy can. 336 § 2).

Příslušnost k farnosti nabývají rovněž rodinní příslušníci těchto osob, přičemž za rodinné příslušníky jsou považováni manžel, manželka a děti bydlící ve společné domácnosti s farníkem splňujícím podmínky uvedené výše v bodech 1 a 2.

Příslušnost k farnosti se pozbývá okamžikem nesplnění alespoň jedné z výše uvedených podmínek (viz bod 1 a 2); stejným okamžikem pozbývají příslušnost k farnosti i rodinní příslušníci těchto osob, pokud jim nevzniklo současně členství ve farnosti z jiného důvodu.

Farním chrámem farnosti stanovují **chrám Nejsvětější Trojice**, Spálená ul. Praha 1 – Nové Město

Statutárním orgánem farnosti je farář nebo administrátor (dále jen duchovní správce) jmenovaný apoštolským exarchou.

Haštalské nám. 4, 110 00 PRAHA 1, Czech republic
Tel.: +420 221 778 491, Fax: +420 222 312 817 www.exarchat.cz, exarchat@exarchat.cz

Duchovní správce farnosti vykonává pod vedením apoštolského exarchy pastorační péči o členy farnosti. Duchovní správce je odpovědný za hlásání Božího slova, kázání autentického katolického učení a katolickou formaci členů farnosti, podporuje činnosti, kterými se rozšiřuje duch evangelia ve světě. Duchovní správce řídí další duchovní eventuálně ustanovené ke službě v této farnosti a spolupracuje s ostatními kněžími a jáhny v pražském děkanátě. Na pastorační činnosti se podílejí pod vedením a podle pokynů duchovního správce další členové farnosti. Duchovnímu správci přísluší konat zvláště úkony zmíněné v can. 290 § 2 CCEO.

Zřízením farnosti se neruší právo řeckokatolických křesťanů slovenské národnosti a jejich rodinných příslušníků žádat církevní úkony, a to zejména podle can. 831 CCEO ve svých teritoriálních farnostech, do kterých patří na základě svého trvalého nebo přechodného kanonického bydliště podle ustanovení can. 910 CCEO.

Farnost je organizačně začleněna do pražského děkanátu, jehož děkan má k farnosti stejná práva jako k ostatním farnostem děkanátu.

Při správě a nakládání s majetkem farnosti je duchovní správce povinen se řídit obecnými předpisy kanonického práva podle ustanovení can. 290 § 1 ve spojení s can. 1024 – 1033 CCEO, stejně tak i předpisy partikulárního církevního práva a příslušnými předpisy civilního práva.

Ladislav Hučko

Mons. ThDr. Ladislav Hučko
biskup - apoštolský exarcha

Milan Hanuš

Mons. Mgr. Milan Hanuš
protosyncel a kancléř

Stanovy kurátorského zboru gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe

STANOVY KURÁTORSKÉHO ZBORU

SLOVENSKEJ GRÉCKOKATOLÍCKEJ FARNOSTI NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE V PRAHE

I. Úvodné ustanovenia

1. V každej gréckokatolíckej farnosti má byť rada, ktorá má prejednávať pastoračné a ekonomické potreby farnosti. (kán. 295 CCEO)
2. V slovenskej gréckokatolíckej farnosti Najsvätejšej Trojice v Prahe, ktorá náleží do pražského dekanátu Gréckokatolíckeho apoštolského exarchátu v Českej republike, sa táto rada nazýva kurátorský zbor farnosti (ďalej len kurátorský zbor).
3. Kurátorský zbor farnosti je poradný a pomocný orgán farára. Vo všetkých právnych záležitostiach zastupuje farnosť farár. (kán. 290 CCEO)
4. Všetko, čo sa v tomto štatúte píše o farárovi, týka sa aj administrátora farnosti.
5. Za členov kurátorského zboru sa povolávajú veriaci farnosti, ktorí sú čestní, majú náležité vzdelanie, skúsenosti a dobrú povesť. (kán. 408 §1 CCEO). Členstvo v kurátorskom zbere je čestnou funkciou, za ktorej výkon členovi nenáleží mzda ani žiadna iná finančná odmena.
6. Pre nefunkčnosť alebo zneužívanie právomoci môže kurátorský zbor rozpustiť apoštolský exarcha na návrh farára.
7. Členstvo v kurátorskom zbere môže zaniknúť aj dobrovoľným zrieknutím sa, ktoré však musí farár prijať, pozbavením, ale len farárom, z vážneho dôvodu, po vypočutí mienky ostatných členov kurátorského zboru a po porade s protopresbyterom; ak ide o kurátorský zbor, ktorému predsedá protopresbyter, má sa poradiť s apoštolským exarchom. Členstvo v kurátorskom zbere zaniká samým právom v tom prípade, ak je člen bez vážneho dôvodu pasívny počas jedného roka.

II. Povolanie kurátorského zboru

8. Kurátorský zbor má mať najmenej päť členov. Pri vyššom počte sa má zachovať nepárny počet.
9. Kurátorský zbor sa povoláva na obdobie päť rokov, a to pri voľbách zhromaždením veriacich farnosti. Po uplynutí tohto času môže farár potvrdiť doterajších členov kurátorského zboru na ďalších päť rokov. Po uplynutí desiatich rokov sa však má pristúpiť k novej voľbe. Znova však môžu byť zvolení i členovia doterajšieho kurátorského zboru, zvlášť tí, ktorí sa v tejto službe osvedčili.
10. Farár môže do kurátorského zboru slobodne ustanoviť ďalších členov, ktorí spĺňajú podmienky uvedené v čl. 5 týchto Stanov. Ich počet však nesmie presiahnuť polovicu tých, ktorí boli zvolení.
11. Právo byť zvolený a právo voliť členov kurátorského zboru má každý veriaci farnosti, ktorý dosiahol osemnásť rok svojho života a spĺňa podmienky uvedené v čl. 5 týchto Stanov. Na ustanovenie farárom nie je právny nárok.
12. O voľbách kurátorského zboru a kandidátoch majú byť veriaci informovaní najmenej mesiac pred ich konaním v nedeľu pri farských oznamoch.
13. K voľbám ustanoví farár volebnú komisiu, ktorej sám predsedá. Do komisie menuje podľa vlastného uváženia dvoch laických členov farnosti. Táto komisia rozhodne o spôsobe a priebehu volieb. Farár zodpovedá za dodržanie spravodlivosti a regulárnosti volieb podľa týchto stanov.
14. Týždeň pred konaním voľby farár rozdá volebné lístky, ktoré majú byť opatrené farskou pečatou. Samotné voľby sa konajú vždy v nedeľu takým spôsobom, že vyplnené volebné lístky s menami navrhnutých kandidátov voliči vhadzujú do zapečatenej urny. Hneď po voľbách členovia volebnej komisie hlasy sčítajú a oznámia výsledky. Zvoleními členmi kurátorského zboru sa stávajú tí, ktorí získali najviac platných hlasov a prijali voľbu. Člen volebnej komisie voľbu overí podpisom.
15. Zvolení a farárom ustanovení členovia kurátorského zboru skladajú sľub v chráme pred zhromaždeným spoločenstvom veriacich tak, že po predčítaní sľubu každý nový člen položí pravú ruku na evanjeliár a nahlas vysloví „sľubujem“. Platnosť sľubu overí svojím podpisom, a následne je farárom menovaný do funkcie, na dôkaz čoho mu je vystavený menovací dekrét.
16. Mená členov kurátorského zboru farár zašle na úrad apoštolského exarchu.

III. Spôsob práce kurátorského zboru

17. Kurátorský zbor sa stretáva najmenej dva razy v roku. Okrem týchto riadnych zasadaní sa stretáva vždy, kedykoľvek ho farár zvolá. Uznášaniaschopné zasadanie kurátorského zboru je vtedy, ak je na zasadaní prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov kurátorského zboru. Uzávery takých zasadnutí, na ktorých nie je prítomný farár, sú neplatné.
18. K jednotlivým zasadaniam kurátorského zboru môžu byť privolaní aj iní veriaci, zvlášť ak ich rada alebo skúsenosť môže pomôcť pri riešení prerokovanej otázky. Ich prítomnosť je však poradného charakteru, bez hlasovacieho práva.
19. Stanovisko kurátorského zboru si musí farár vypočúť vždy, keď:
- a/ má farnosť mimoriadny finančný výdaj väčší ako 10 000 Kč,
 - b/ k prerokovaniu stavebných úprav a opráv na chráme alebo farskej budove,
 - c/ pri scudzení alebo prenájme všetkých nehnuteľností a hnutelných vecí v hodnote vyššej ako 10 000 Kč, ktoré patria farnosti,
 - d/ pri príprave väčších akcií akéhokoľvek charakteru.
20. Súhlas kurátorského zboru je farár povinný mať pri výstavbe nového chrámu a novej farskej budovy.
21. Z každého zasadnutia kurátorského zboru sa má vyhotoviť zápisnica, ktorú podpíše farár a zapisovateľ, a tiež prezenčná listina. Tieto dokumenty sa majú uchovávať v archíve farnosti.
22. Členovia kurátorského zboru majú povinnosť zvoliť si spomedzi seba hlavného kurátora. Zároveň sú povinní, po potvrdení farárom, určiť pokladníka farskej pokladnice, ktorý, ak nie je členom kurátorského zboru, má vykonať sľub.
23. Úlohou pokladníka je viesť farské účty podľa platných cirkevných a občianskych zákonov a na pokyn farára vyrovnávať bežné režijné náklady farnosti. Má tiež dbať a starať sa o to, aby sa finančné zbierky a dary na cudzí účel a tiež povinné odvody, odvádzali v primeranom čase a v plnej výške na účel, na ktorý boli určené darcami.
24. Hlavný kurátor je koordinátorom činnosti kurátorského zboru. Má byť, spolu s pokladníkom, prítomný pri preberaní a odovzdávaní farnosti.
25. Kurátorský zbor má aktívne napomáhať farárovi vždy, keď o to požiada, najmä čo sa týka dobra celej farnosti.
26. Členovia kurátorského zboru majú povinnosť chrániť a zveľaďovať cirkevný majetok.
27. Kurátorský zbor dbá na to, aby milodary, ktorými veriaci prispievajú na rozličné ciele, boli použité podľa úmyslu darcov.

IV. Záverečné ustanovenia

28. K platnosti tohto štatútu sa vyžaduje, aby bol schválený apoštolským exarchom.
29. Štatút nadobúda účinnosť dňom zverejnenia na úradnej výveske farnosti.
30. Prvý kurátorský zbor farnosti povolá farár, so súhlasom apoštolského exarchu, mimoriadne bez volieb podľa čl. 9 a nasl. týchto Stanov, a to na obdobie 3 rokov. Pri ustanovení členov prvého kurátorského zboru farárom sa postupuje podľa čl. 15 a 16 týchto Stanov.

Dané v Prahe, dňa 20. 5. 2011

+ *Ladislav Hučko*
Mons. ThDr. Ladislav Hučko
Apoštolský exarcha

Milan Hanuš
Mons. Mgr. Milan Hanuš
Protosynkel a kancelár

Kornel Baláž
o. mtr. Mgr. Kornel Baláž
Farár

E.g. 166/11